

ELŐFIZETÉS.

Helyben és vidéken:

Egy évre ... 26 kor.
Fél évre ... 16 kor.
Egy negyed évre ... 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyitási költségek megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, április 3.

Elejtette az orosz kormány a hódítás gondolatát

— Győzött a szociálista program. — Ruszkij tábornok a francia fronton vár döntést. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Lugano. A Pravda című szociálista pétervári lap a következőket írja: Oroszországot szövetség köti Angliához, Franciaországhoz és a többi hadviselőkhöz. Oroszország ezek nélkül nem tárgyalhat békéről, ami azonban csak azt jelenti, hogy Oroszország a cári igától szabadon, nyíltan és közvetlenül fordulhat szövetségeseihez és felszólíthatja őket, gondolkozzanak a béketárgyalások megkezdésének előszerűségéről.

Rotterdam. A hollandiai Le Tribun című szociálista lap stockholmi beavatott forrásból arról értesül, hogy az orosz szociálisták és a kormány közötti harc eldőlt. A néptömegek békét akarnak és a szociálisták belátják, hogy Miljukow, Rodzianko és Cskow az angol imperializmus és a nagytőke érdekében szították a háborút és hogy a háborút teljesen az érdekében akarják folytatni, hogy Oroszország mostani kezében nem egyéb, nyugati hatalmak játékszere. A háború és a munkáspárt közötti harc az ideiglenes kormány a régi rendszert eszközeihez fordított. A szociálistákra rámondott illegális kisebbsége az oroszok, aki a békét akarja, arra rámondta, hogy német ügynök. A cenzúra ismét kérielhetetlen szigorral működik. A kormány új titkos rendszert szervezett. A szabadon bocsátott politikai foglyok közül azokat, akik a békét akarják, ismét letartóztatták.

Stockholm. Az új orosz kormány a szociálisták és a munkásbizottság hatása alatt politikáját erősen megváltoztatta. A kormány most csak arra ügyel, nehogy a hatalom a szociálista vezérek kezére jusson és ezzel az ország teljes anarchiába kerüljön. A szociálista és munkásbizottság követeléseinek nagyrészt a kormány teljesítette. A monarchista államformát a kormány feladta, a nagybirtokok teljességükbe beleegyezett és a hódító szándékáról lemondott. A kormány a hadsereg ellátására Mantkovsky tábornok diktatóri hatalommal ruházta fel. A tábornok minden élelmiszert lefoglalhat és a vasutak felett is korlátlanul rendelkezik, csak az a kérdés, hogy a jelenlegi anarchisztikus állapotok között hatalmát a munkásbi-

zottság hozzájárulása nélkül érvényesítheti-e.

Malmő. Az orosz határról jelentik, hogy az ideiglenes kormány március huszonhetedikén tartott minisztertanácsán megalakította a nemzeti védelmi bizottságot, melynek az a feladata, hogy felülvizsgálja a tábori hadsereg ellátására irányuló intézkedéseket és a főparancsnok intézkedéseit. A bizottság tagjai Gueskov hadügyminiszter, Zidrov tengorészeti miniszter, Miljukov külügyminiszter, Terescsenkó pénzügyminiszter, Mechratow közlekedési miniszter és Singarew földművelésügyi miniszter. Ez a bizottság csak a törvényes uton megalakult népképviseletnek tartozik felelősséggel és semmitéle más, jelenleg működő bizottság által nem vonható felelősségre. A bizottság megalakulása azt jelenti, hogy a kormány a munkásság képviselőinek tanácsa ellen akar ezzel az intézkedéssel egy új fegyvert keríteni a maga kezébe.

Stockholm. Híre jár, hogy az orosz vezérkar rendkívül kedvezőtlenül nyilatkozik a háború folytatásáról. Ruszkij tábornok nyilatkozata is emellett szól. A tábornok legutóbb kijelentette, hogy a háborút a francia fronton lehet és kell eldönteni. E nyilatkozatok erősen temetik a hadsereg harci kedvét. A március huszonharmadikán tartott minisztertanácsán a szociálisták is résztvettek és a kormány állítólag kijelentette, hogy elejti hódító programját.

Kopenhága. A Tägliche Rundschau jelenti: Pétervárról jelentik a lapok a következőket: Péterváron tegnap beláthatatlan néptömeg jelenlétében temették a forradalom áldozatait. Pétervár és Moszkva munkás képviselői a temetésen teljes számban vettek részt. A volhyniai ezredek kiküldöttai a háború folytatása mellett emeltek szót. A békebarátok is nagy beszédet tartottak, rámutatva arra, hogy akiket itt eltemettek, azért haltak meg, hogy visszaadják Oroszországnak és az egész világnak a békét és szabadságot. Ezerszámra hordták a közös sirra virágokat és koszorúkat. Az ünnepség késő délutánig tartott a Marsmezőn. A nyilvános épületek és a magánházak feleke zászlót tűztek ki. Rendzavarás nem történt.

Stockholm. Ide olyan hírek érkeztek, hogy az orosz kormány azért utazott a főhadiszállásra, hogy a fővezérletet átvegye.

Lugano. A Corriere jelenti Pétervárról: A lengyelek pénteken küldöttségben keresték föl Lvov herceg miniszterelnököt, arra kérve őt, hogy az új kormány rövidesen mondja ki Lengyelország egységét és függetlenségét. A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy helyesli ezt a nézetet és a kormány legközelebb ilyen értelmű fölhívást is fog intézni a lengyel néphez. Miljukov a legutóbbi minisztertanácsán már beterjesztette a lengyel kérdés megoldására vonatkozó javaslatot.

Hét kilométer szélességben összeomlott orosz támadás.

Rorila, április 2. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Arras és Aisne között tegnap, ugyancsak ma reggel harcok fejlődtek. Különösen a Bapaumetól Croisillobé és Cambraiba vezető műút mentén, valamint a Somme mindkét partján St.-Quantintól keletre úgy az angolok, mint a franciák nagy erőket vetettek harcban, amelyek tüzéségünk tüzhatása alatt többször visszaözlöttek és csak jelentékeny áldozataik mellett 50 foglyot és néhány gépfegyvert is veszítve foglaltak el parancs folytán hátráló csapatainktól területet. Az Oise-Aisnei osztag két oldalán, valamint a Vraigny felső felén csak veszteségteljesen és keveset haladtak előre a francia támadások a vidéket legaprólékosabban ismerő útegeink teljes hatása miatt. A Champagneban tüzéségünk a támadásra készenlétbe helyezett francia csapatok árkai ellen irányított megsemmisítő tüzelése a Riponttól délre fekvő magaslat elleni támadást megakadályozta.

Keleti harcok:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A Duna mentén tüzelésünkkel meghiúsítottunk egy orosz előretörést. Lucktól nyugatra Swinichynál rohamcsapatjaink az ellenség árkaiból több foglyot hoztak magukkal.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az Erdős Kárpátokban, a Ludován, felderítők sűrű portyázásaink közben egy alkalommal robbantással elpusztítottak egy ellenséges aknamezőt. Az Uz völgy két oldalán tekvő határmagaslatok ellen az oroszok erős tüzérégi tűz után hét kilométer szélességben támadást intéztek. Rohamhullámaik tüzünkben, egy helyen pedig közelharcban összeomlottak. A fő-

támadástól oldalvást kisebb előretöréseik szintén meghiúsultak.

Mackensen vezértábornagy hadeserportja:

A tavak szorosában eredménytelen maradt egy ellenséges felderítő előretörés. A Doiran tótól délnyugatra egyik rohamcsoporthoz bevonult az angolok állásába, leverte az őrség egy részét és számos fogollyal tért vissza. Ludendorff, első főszállásmeister. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Megakarta nyitni a cár a németeknek az orosz frontot.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Stockholm. Orosz lapokban Voljegov tábornok, akiről az a hír terjedt el, hogy ő ajánlotta a cárnak, hogy Dvinsk-nél nyissák meg a frontot a németek előtt, nyilatkozatot tesz, amely szerint nem ő, hanem a cár volt az, aki ezt az ajánlatot és tervet felszínre vetette. De a cár annyira magánkívül volt, amikor ezt mondta, hogy szavainak nem lehet különösebb jelentőséget tulajdonítani. Orosz lapok nagy izgalommal tárgyalják a tábornok nyilatkozatát és azt állítják, hogy a nyilatkozatnak nem szabad fontosságot tulajdonítani, mivel feltehető, hogy a volt cár volt udvari emberrel el akarják árulni a cárt. A kormány meg is megindította ebben az ügyben a legszigorúbb vizsgálatot.

Kopenhága. Egy itteni angol újság azt a hírt terjeszti, hogy nagyrangú orosz személyiségek naponta Kopenhágába érkeznek, hogy ott német körökkel érintkezésbe lépve egy új államcsinát készítsenek elő.

Stockholm. Kerenszky igazságügyminiszter Berg grótot és Besarovot, a cár adjuvánsait letartóztatta.

Stockholm. Boris nagyherceget és Mária Pavlovna nagyhercegnőt nem tartóztatták le, csupán birtokukra internálták.

Stockholm. Pétervári táviratok szerint a régi rendszer híveinek letartóztatása tovább tart. Letartóztatták Resanov ezredest, aki a Mandlov-perben szerepelt. A pétervári gárda parancsnokát, Csbykint a Kaukázusban éppen akkor tartóztatták le, amikor egy levelet vitt Mária Pavlovna nagyhercegnőtől Vladimirovics Boris nagyherceghez. Mária Pavlovna nagyhercegnő lakásán házkutatást is tartottak. Azt a párisi hírt, hogy a nagyhercegnőt is letartóztatták volna, még nem erősítették meg. (Mária Pavlovna mecklenburgi hercegnő, a cár nagybátyjának, Vladimir nagyhercegnek felesége. Boris nagyherceg, akinek levelet írt, a fia Mária Pavlovnanak.) Elfogták a kaukázusi miénia szervezőjét, Tutulakov alezredest is, aki állítólag a nagyhercegnő segítőtársa volt. Plehve volt belügyi államtitkár szintén letartóztatták. Rasputin volt titkárát, Simonovicsot, a vizsgálóbizottság parancsára letartóztatták, de kiutalt, hogy ő semmiben sem bűnös, mert Rasputin igazi titkára Wolinszki volt.

Pétervár. A Birsevija Vjedomoszti jelenti, hogy a munkások nagybizottsága március huszonhatodikán megkezdte a régi kormány ügyeinek átvizsgálását. A bizottság tizenöt, miniszteri hatáskörrel felruházott vizsgálóbíróból áll. Elsőnek Protopopov ügyét teszik vizsgálat tárgyává.

Pétervár. Goremykin volt miniszterelnök, akit a Péter-Pál erődben internáltak, megőrült.

Stockholm. Orosz jelentések szerint Buchanan angol nagykövét és az új kormány között a viszony elhidegült és Anglia egyre kisebb befolyással rendelkezik Oroszország ügyeiben.

Zürich. A Züricher Zeitung jelenti: Az Oroszországban tartózkodó angol tisztek bizottsága kedvezőtlen jelentéseket küld a táborban álló orosz hadseregről, amelynél a fegyelem napról-napra lazább lesz. E hírek Angliában nagy aggodalmat keltettek.

Pétervár. Az ideiglenes kormány elhatározta, hogy Oroszország a külföldön levő diplomatáit parlamentairekkel fogja helyettesíteni.

TORVÉNYKEZÉS.

A cseléd bosszúja.

(Esküdtszéki főtárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi kir. törvényszék, mint esküdtbíróság Bittó József táblabíró elnöklésével ma tárgyalta Nagy Erzsébet pankotai cselédleány bűnyűjét, akit szándékos emberölés kísérletével vádolt a királyi ügyészség. Nagy Erzsébet ugyanis 1916. augusztus 27-én Menezer Magdolna nyolc éves kisleányt megakarta ölni olyképpen, hogy ő maga öngyilkossági szándékból egy három és fél méter mély vízesgödörbe ugrott, a kisleányt magával rántotta és ott víz alá buktatta, hogy megfulladjon. Egy másik cseléd és egy ember azonban, akik éppen arra jártak, mind a kettőt kihúzták a vízből. Menezer Magdolna, Nagy Erzsébet gazdájának, Menezer Adolinának a kis leánya és a szolgáló bosszúból akarta megölni. A cseléd ugyanis összeveszett a szolgálatadó asszonyával, aki felmondott neki. 1916. augusztus 29-én kellett volna a szolgálatból eltávoznia és két nappal előbb követte el a tettet.

A mai esküdttárgyaláson a vádat Moróza Dénes kir. ügyész képviselte, védő Brasch Adárdar dr. ügyvéd volt. A leány viselkedése, cselékedésének módzatai gyanúsak voltak, az is kiderült, hogy az édesatyja tizenöt évig volt elmebeteg, ebben a bajban is halt meg. Miután alapos volt a gyanú, hogy a leány nem ép elméjű, úgy a vád, mint a védelem indítványozta elmebeli állapotának megfigyelését. Evégből a mai főtárgyalást elnapolták.

Az Aradi Közlöny

előfizetési árai helyben és vidéken:

Egész évre	38 korona.
Negyed évre	8 korona.
Egy hónapra	3 korona.

Aradi furcsaságok.

(A kulturpalota parkjának ingyenpadjai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A múlt esztendőben kiváló gonddal rendezték a kulturpalota környékét és a közönségnek valóban kellemes nyári szórakozó helyévé vált eme drága középület körül elterülő kis parkban való tartózkodás. Izléses kis fehér fapadok állottak a közönség rendelkezésére és a publikum délutáni munkájának elvégzése után seregestül lepte el a parkocskákat, hogy megtűrössze arcát a lemenő nap bíbor sugarai-ban. Azok, akik az emberiség takarékosabb osztályába tartoznak, nem hatoltak fel a marosparti sétányra, mert ott csak hat fillérért lehetett kipihenni a nap fáradalmait, míg ellenben a kulturpalota környékén elhelyezett padok díjtalanul jutottak a dulce fárniente szolgálataiba. Léz az aranykorszak azonban az idén megszűnik. Nem tudjuk kinek a gondossága következtében, de a palota környékéről eltűntek a fehér testű padocskákat és helyüket hat filléres bérszékék foglalták el. Nem tudjuk, miért kellett kiirtani a padokat, amelyeken Arad polgárainak díjtalanul is el lehetett tölteni néhány gondtalan órát. Nem hisszük, hogy a székek bérlője olyan nagy bérosszeget fizetne a városnak, amelyért érdemes volt az utolsó talpalatnyi helyet is kihuzni a polgárság lába alól. Ha valamely lábbadozó, beteg, vagy rok-kant katona szükségét éri annak, hogy a szabad levegőn töltsön el néhány órát, ezt csak úgy teheti meg, ha hat fillérral megváltja az ülőhelyét. Egymásután hozzák az új súlyos adótörvényeket, amelyekkel a polgárságból ki-préselik az utolsó felesleges fillért is és meg azt a minimális jogot sem hagyják meg szá-mára, hogy ingyen szivja nyáron az aradi le-vegőt. A városi képviselőtestületben valakinek szövé kellene tenni ezt és arra kéri a város-atyákat: tiltakozzanak az olyan rendszerrel, amely még a levegőt is pénzért adja.

(Drága „hizott” libák.)

Ami- ség behatóan kezdett foglalkozni nyokkal, akkor megállapította a piaci cikkek legmagasabb árát. A nyas jószágok kilogrammját három szabták meg, a kövér liba és ruda-jának maximális árát pedig négy állapították meg. Ez a rendszer ha mindenki meglegedhetett vele, csak a kofák zugolódhattak. Ugy látszik, a kofák meglegedettségével sokkal rödök, mint az aradi fogyasztókéval. időben a rendőrség ugyanis nem kilogramm-kiut, hanem darabonként állapítja meg a hi-szarnyasok árát. A piacon kifüggesztett ren-árjegyzékek azt mondják, hogy egy darab-zott liba ára negyvenöt korona. A rendőrség-ugy látszik, nem tudja, hogy hizott liba-hizott liba között óriási különbség van. A hi-rendszerint négy hétig szokták tömni és ak-felvesz magára öt-hat kilogrammnyi súlyt. környékbeli haszonleső kofák és parasztassá-nyok azonban e rendelet kifüggesztése-műndössze nyolc-tíz napig tömik a libát, szó-addig, amíg a külseje azt árulja el, hogy-zott” jószág. Az ilyen liba súlya azonban a-éri el a négy kilogrammot is, ám az eladó-n az árjegyzék értelmében joga van érte- neg-venöt koronát követelni, tehát kilogrammonkint legalább tizenegy koronát kap érte. Szám-vevő tett már telefonjelentést az ilyen kofa elle-azonban a kihágási bíróság kénytelen-ve megszűntető határozatot hozni. Kíváncsiak- hogy a rendőrség visszaállítsa a kilogra-monkinti maximális árát, mert csak így vethe-vé- get ennek a rettenetes uzsorának.

Miniszterválság a Depositenbank bűnpere miatt.

Lemondott az igazságügyminiszter. — Három miniszter vallomása.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Depositenbank bűnpörének mai, harmadik tárgyalási napján az érdeklődés elérte tetőpontját, mert híre terjedt, hogy ma három miniszter fog tanuként megjelenni: Krobotin közös hadügyminiszter, Spitzmüller osztrák pénzügyminiszter és Schenk osztrák igazságügyminiszter. Az országos főtörvényszék folyosóján az esküdtzéki terem előtt valóságban életveszélyes volt a tolongás. Ott van a folyosón Vázsonyi Vilmos képviselő is, a ki végig akarja hallgatni a nagy tárgyalást.

A folyosón érdekes csoportok verődnek össze. Ott áll a fővádolt, Kranz József dr., kezében vaskos aktatáska, élénken beszélget védőjével, Benedikt dr. ügyvéddel. Valamivel odébb Rubel Eisig és veje, Freund Richárd vitázik a két védőügyvéddel. Mikor beboosájtják a hallgatóságot, a melynek soraiban a magasrangú miniszteri tisztviselők, pénzügyi szaktekintélyek, bankok igazgatói keverednek el, az igazságügyi palota őrei felszólítják azokat, akiknek nincs jegyük, hogy távozzanak.

Tizenegyedfél órakor nyitja meg a tárgyalást Altmann dr. országos főtörvényszéki tanácsos a bejelenti, hogy tizenegy órára tanuk gyanánt baidézta Krobotin, Spitzmüller és Schenk báró minisztereket, ugyszintén Jerzabeczky osztályfőnököt. Schenk báró igazságügyminiszter tegnap kihallgatáson volt az uralkodónál és felmentést kért a tanukul megidézett miniszterek számára a hivatalos titoktartás alól.

Az elnök először is felolvastatja egy sörgyári szaklap cikkét, majd az Abend január 2-iki számának két közleményét, amelyeknek egyikében arról van szó, hogy egy bécsi vendéglős sörüzletet kötött Rubel Eisiggal. Ez a vendéglős már akkor megmondta, hogy szükség esetén eskü alatt is vallomást fog tenni. Megállapítja az elnök, hogy az illető vendéglős Freund Ignác, akinek a bécsi Dresdnerstrassen van vendéglője, be is idézte a elsőnek fogja kihallgatni.

Freund Ignác azt vallja, hogy tavaly felkereste őt Rubel Eisig és sort kínált neki megvétele, hektoliterenként 100—104 koronán, mikor pedig ő ezt drágálta, azt mondta Rubel, hogy Budapesten még sokkal jobb vevőt kaphat, a ki 108 koronát is megad érte. Az alkudozás során azt mondta neki Rubel, hogy nem fogják az egész összeget számlázni, az eredeti ár 80—70 korona között mozog, ennyi lesz a számlában, a többi nyugtázás nélkül kell kifizetni.

Az elnök (Rubel Eisighez): Mit szól ön ehhez?

Rubel Eisig tagadja, hogy így ment volna végbe az alku. Hosszasan cáfolgatja a tanu vallomását.

Rubel Eisig kihallgatása után Löffler államügyész emelkedett szólásra és kijelentette, hogy van valaki a hadügyminiszteriumban, aki mindent elkövet, hogy a vizsgálat sikerét me hiusítsa és a vádlottakat tették következményei alól mentesítse. Csak így lehet megmagyarázni, hogy a hadügyminiszterium a vizsgálat terhelő adatai ellenére egy nyilatkozatot adott ki Krantz javára. Ez az a nyilatkozat, amelyet Lustig százados állítása szerint is utólag megváltoztattak. A nyilatkozatban össze-vissza van kuszáva minden és nyilvánvaló, hogy valakinek a keze közreműködött a vádlottak érdekében. Elmondja ezután, hogy

tapasztalatait jelentette a hadügyminiszteriumnak s ekkor a hadügyminiszter magához hivatta jelentéstétel végett. A kihallgatásra magával vitte a nyilatkozatot, amelyet aztán visszaadott a vizsgálóbírónak. Pár nappal később arról értesült, hogy a hadügyminiszterium visszakérte ezt az iratot a vizsgálóbírótól. Annak a nyilatkozatnak, amely most az ügyiratok közt van, más a szövege, mint az első nyilatkozatnak. Indítványtételre fentartja magának a jogot a két szöveg tüzetes áttanulmányozása után.

A tárgyalási elnök ezután Schenk báró igazságügyminisztert szólítja fel tanuvallomásra.

Az igazságügyminiszter azzal kezdi vallomását, hogy miniszteri megbízatását tegnap visszaadta az uralkodónak.

Ezt nem azért tette, mintha azt hinné, hogy méltóságával nem lenne összeegyeztethető, ami a tárgyaláson szóba kerül, de nem akarja a közvéleményben azt a téves hitet kelteni, mintha a törvényszéket befolyásolhatná az, hogy ő az igazságügyminiszter. Ofelsége tegnap feloldotta a hivatali titoktartás esküje alól.

Mielőtt az igazságügyminiszter kihallgatását folytatta volna, Jerzabeczky osztályfőnök, akit az elnök a terembe hivatott, az elnöki emolvény elé lép és átnyújtja a hadügyminiszteriumi leirat eredeti példányát, amely csupa javítás.

Schenk báró ezután elmondja, hogy az első ügyész annak idején a vizsgálat megindulásakor felkereste őt a hadügyminiszterium nyilatkozatával és ezt mondotta:

— A hadügyminiszterium már megint plaidoyert tart Krantz érdekében.

— En akkor — folytatja vallomását a miniszter — az ügyéssel együtt átolvastam a belügyminiszterium jegyzékét és láttam, hogy az nem valami ügyesen kifejezett védőirat Krantz érdekében, forma szerint tulajdonképen nem egyéb, mint a tények felsorolása. Kerestem valami módot a jegyzék megváltoztatására és elmentem a hadügyminiszterhez, előbb azonban az ügyész társaságában felkerestem a pénzügyminisztert, hogy megbeszéljük a jegyzék dolgát. A hadügyminiszter, mikor nála voltam, kijelentette, hogy ez a plaidoyer nem tekinthető az ő véleményének. Mikor az államügyész látta azt az eljárást, hogy a hadügyminiszteriumban valaki Krantz pártját fogja, akkor megkérdezte, vajjon ilyen körülmények közt folytassák-e a bűnvádi eljárást, akkor ezt választottam: „A vizsgálatot folytatni kell a legnagyobb szigorral.” Elmondja még, hogy a nyilatkozatban egyes javításokat sajátkezűleg ő végzett.

Harpner védő: Kegyelmes uram, hallottuk, hogy az ügyész Onhoz jött és azt mondta: van ebben a bűnperben egy jegyzék, amely nekem nem tetszik, mert a hadügyminiszteriumnak nincs jogában plaidoyert tartani. Erre On elment a pénzügyminiszterhez és a hadügyminiszterhez, mert azt hitte, hogy a jegyzékben tartalmazott körülmények nem egészen helyesek.

Az igazságügyminiszter: Azt hittem, hogy a hadügyminiszterium állapító hatáskörét és a vádlott védőjévé vált.

Harpner: Honnan tudta kegyelmes uram a tényállást?

Az igazságügyminiszter: Jerzabeczky és Lustig uraktól.

Harpner: Nem gondolja kegyelmes uram, hogy a tényállás megvizsgálása a bíróság dolga? (mozgás.)

Elnök: Ezt a kérdést nem engedhetem meg. Ez nem ténykérdés.

Harpner: Kegyelmes uram több olyan cselekedetet követett el, amelyhez semmi köze sem lett volna. Kérem, mi köze az igazságügyminiszternek ahhoz, hogy a bírósághoz intézett hivatalos jegyzékben valami igaz-e vagy sem? Ehhez igazán semmi köze az igazságügyminiszternek, hanem csak a bíróságnak.

Az igazságügyminiszter: En világosan éreztem, milyen rettentő nehéz e jegyzék alapján a bíróság függetlenségét megvédeni, másrészt mint a kormány tagja, éreztem magamban azt a felelősséget, hogy nem lehet ennek az ügynek a felfúvásával hadügyminiszterválságot előidézni.

Elnök: Olyan területre léptünk, amelynek semmi köze a perhez. Kérem a védő urakat, hogy csak ténykérdéseket intézzenek.

Pressburger védő: Nem akarom eldönteni azt a kérdést, hogy az igazságügyminiszter dolga-e a hadügyminisztert megvédeni, mégis fel kell tennem a következő kérdést: Milyen jogon gondolta ön kegyelmes uram helyesnek azt, hogy az eredeti jegyzék megjegyzéseire hozzáfűzze: „Krantz dr. kijelentése szerint.”

Az igazságügyminiszter: Jerzabeczky és Lustig közlései alapján.

Pressburger: Kegyelmes uram tehát egy másik szöveget veszélyesnek és helytelennek tart, de Krantz dr. nevében betétet a jegyzékbe olyan megjegyzéseket, amelyeket Krantz tényleg nem is tett.

Az igazságügyminiszter: Ezt nem tudhattam.

Harpner: Ezt majd a bíróság megállapította volna.

Az igazságügyminiszter: En csak azt irtam, amit Jerzabeczky osztályfőnök mondott.

Harpner: De ön nem elégedett meg ezzel. Ön olyan dolgokat is végzett, amelyek kizárólag a vizsgálóbíró feladatai lettek volna. Így vezetik nálunk a vizsgálatokat.

Az igazságügyminiszter ezután méltatlankodva elhagyta a termet.

Az igazságügyminiszter tanuvallomása után Spitzmüller pénzügyminisztert hallgatják ki.

— Kollégám, az igazságügyminiszter — eljött hozzám és elém terjesztette a jegyzék eredeti szövegét azzal a megjegyzéssel, kizártnak tartja, hogy a hadügyminiszterium ilyen nyilatkozatot kiadhatott. Csatlakoztam e felfogáshoz és meg voltam győződve róla, hogy a lakosságra ilyen időkben komoly hatást gyakorolt volna és az igazságszolgáltatást befolyásolta volna a jegyzék közzététele. A jegyzék szövegén egyenesen megbotránkoztam. A hadügyminiszter csakugyan aláírta ez a nyilatkozatot. Sohasem beszélünk róla, hogy hogyan történhetett ez. A hadügyminiszter iránt érzett nagybecsülésemben úgy gondoltam, hogy a hadügyminiszter elreferáltatta magának az ügyet és azután a jegyzéket aláírta anélkül, hogy a szöveget teljesen átolvasta volna. Midőn azonban a jegyzéket a vizsgálóbíró elé terjesztették és mi erről tudomást szereztünk, kötelességünknek tartottuk megfontolni, hogy egyrészt ilyen megkiséreit befolyásolás milyen barzasztó benyomást kelthet, másrészt

megakartuk akadályozni a hadügyminiszter kompromittálását, miután megvoltunk róla győződve, hogy a hadügyminiszter csak a világháború által

rája hárult óriási nagy feladatok következében tévedhetett. Az igazságügyminiszter felszólított, hogy miután bankemberről van szó, menjek el én vele a hadügyminiszterhez. Azért is történt ez, mert én a hadügyminisztert husz év óta ismerem és az igazságügyminiszter közelebről nem ismeri őt. Ennél fogva nehéznek látszott ilyen magas befolyású urat minden további nélkül felhívni arra, hogy hiba történt, amelyet jóvá kell tenni. Ért megtem el én is az igazságügyminiszterrel a hadügyminiszterhez. A hadügyminiszter rögtön belátta, hogy tévedés történt, behívta Jerzabetzky és Lustig urakat és jelenlétükben kijelentette, hogy a jegyzéknek bizonyos részeit törölni kell. Semmi esetre sem felel meg a tényeknek az, mintha a jegyzékben annyi javítás lett volna, mint egy harmadik gimnazista füzetében.

Harpner: Ez mindig a harmadik gimnazistától függ. (Derűtség.)

Az elnök readreutasítja Harpner-t.

Benedikt: Ön régóta ismeri Krantzot, ön nevezte ki őt a burgonyakeményítő központ elnökévé. Ezzel Ön kifejezésre juttatta, hogy bizalommal van iránta.

A pénzügyminiszter: Erkölesei bizonyítványt akar Krantz számára?

Benedikt: Nem, kérem szépen, csak meg akarom állapítani, hogy az ő működését az állam és a köz érdekében semmiképpen sem ismerte félre.

A pénzügyminiszter: Eddig az ügyig semmiféle okom nem volt rá, hogy Krantzhoz bizalmatlan legyek.

Benedikt: Kegyelmes uram, nem találja-e furcsának, hogy egy jegyzék megváltoztatását, ha csupán stílusbeli hibákról volt szó, három miniszternek kellett végezni?

Elnök: Erre a kérdésre ne válaszoljon excellenciád, láttuk a két jegyzéket és mindenki megalkothatta magának véleményét.

Krobotin hadügyminiszter kihallgatása következett ezután.

Kijelenti, hogy az első jegyzéket ő írta alá, miután neki a dologról röviden referáltak. Midőn az igazságügyminiszter és a pénzügyminiszter megjelentek nála és figyelmeztették, hogy a jegyzéknek néhány része a bíróság befolyásolhatóságát idézhetné elő, a következőket gondoltam magamba: ha felvoltam jogosítva az első jegyzék kiadására, akkor ahhoz is jogom van, hogy megváltoztassam.

Pressburger: Nem akarok annak a kérdésnek a fejtegetésébe becsatlakozni, hogy illik-e, hogy egy közös miniszternél egyik állam minisztere megjelenjen és intervenáljon, csak azt akarom kérdezni, hogy a hadügyminiszter ur rögtön helyeselte ezeket a változtatásokat?

Krobotin: Kijelentem, nem találtam abban semmit, hogy a tőlem származó jegyzéket megváltoztassam, annál kevésbé, mert a lényegben semmiféle változtatást nem eszközöltem.

Az ügyész: Utasította-e excellenciád Lustig századost, hogy a sörügyet fojtassa el, vagy saját felelősségére tette-e ezt a százados?

A hadügyminiszter: En utasítást nem adtam neki.

Az ügyész: Tehát ő erre nem volt jogosítva?

A hadügyminiszter: Háboruban ez egészen másképp van, mint békében. Én szerettem az iniciatívát. Ha a szá-

zados ur jónak látta, azt hitte, hogy ez szükséges, akkor meg is tehetette. A hadügyminiszter kihallgatása ezzel véget ért. Mikor Krobotin elhagyta a tárgyalótermet, úgy a védők, mint a vádlottak felálltak helyükről.

Lustig századost haligatiák ki újból ezután.

Elnök: Emlékszik-e még százados ur annak a levélnek a szövegére, amelyet az anyjának írt: Ön ebben szivességeket említ, amelyeket Krantznak tett.

Lustig: Csak azt ismételhetem, amit tegnapelőtt mondtam. Szolgálatomat úgy értelmeztem, hogy teljesen rendelkezésére állottam az iparnak, de ez semmiesetre sem ment túl szolgálati megbízatásom határain.

Az elnök: Azokat a szivességeket tehát nem szolgálaton kívül gyakorolta?

Lustig: Nem. Én azt mondtam, hogy minden iparosnak rendelkezésére állok. Így történt az is, elnök ur, hogy én voltam az, aki a magyar újságoknak papírt szerzett.

Az elnök: Elfogadott-e ajándékokat Krantz doktortól?

Lustig: Karácsonykor kaptam tőle egy szivartárcát. Sokáig haboztam, hogy elfogadjam-e. Később revansáltam magam szivarokkal.

Az elnök: Freundnak is tett szivességeket?

Lustig: Nem, jöllehet ő azt írta nekem, hogy köszöni jóindulatomat. Ezt úgy értelmeztem, hogy nagyrabecsülését fejezi ki. Határozottan kijelentem, hogy Freundnak semmiféle szivességet nem tettem.

Harpner: Tudott-e a hadügyminiszter azokról a szivességekről, amelyeket ön az iparosoknak tett?

Lustig: Kétségtelenül, mert gyakran beszélünk róla. Csak azt sajnálom, hogy a hadügyminiszter urat nem kimélhettem meg ettől a kellemetlen órától.

Az ügyész: Mi indította Önt arra, hogy értesítse Krantzot a jegyzék megváltoztatásáról?

Lustig: (igen hevesen) E feltevés ellen a leghatározottabban tiltakozom. Ez annyit jelent, mintha szolgálati kötelezettségeimet megsértettem volna.

Az ügyész (feláll helyéről): Én tegnapelőtt még respektáltam az ön izgalmát, ma azonban nincs rá semmi okom, eszembe sincs, hogy erről önnel tovább beszéljek! Még egyszer kérдем önt, mondott-e valamit Krantznak a jegyzéken történt változtatásokról?

Lustig: Ha így teszi fel a kérdést, akkor minden tiltakozás nélkül válaszolhatom, hogy nem. De tudom azt is, hogy Krantz értesült a változtatásokról, mert egy ízben megjelent Benes főhadnagynál és utalt arra, hogy a második jegyzék olyan eseményekről szól, amelyek sohasem történtek meg.

A tanúkihallgatások ezzel véget értek és a tárgyalás folytatását délutánra halasztották. A délutáni tárgyaláson megkezdődtek a vád és védbeszédék. Az ügyész vádbeszédében a legszigorubb büntetést javasolta. A védőbeszédet holnap folytatják. Itéleltozatal valószínűleg szerdán délelben lesz.

Kittüntetések. A király megparancsolta, hogy az ellenséggel szemben vitéz magatartásáért **Mannilla** Kamillo 33. gyalogezredbeli hadnagynak a legfelsőbb dicséret elismerés — a kardok egyidejű adományozása mellett — tudtára adassék, egyben ugyanazon alkalomból **Leipniker** András 88. gyalogezredbeli hadnagy-

nak a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján és **Szeberényi** László, a 309. honvéd gyalogezrednél beosztott 2. honvéd gyalogezredbeli hadnagynak a 3. osztályú katonai érdemkeresztet a hadidiszitménnyel és a kardokkal és **Lengyel** Dezső dr. népfelkelő ezredorvosnak, **Csermő** község körorvosának a **Ferenc József**-rend lovagkeresztjét a kardokkal adományozta.

RODALOM ES MÜVESZET.

Színházi műsor:

Kedden: Csárdás királyné, operett

Szerdán: Csárdás királyné, operett.

Csütörtökön: Csárdás királyné, operett.

Pénteken: Nincs előadás.

Szombaton: Nincs előadás.

**Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt hely-
árakkal: Cigányszerelem, operett.**

Este 7 órakor rendez helyárakkal: Csárdás királyné, operett.

* A színház hírei Csárdás királyné-hét.

Kálmán Imre világhírű sláger operettje, a Csárdás királyné e hét minden estjén műsoron van. A közönség úgy van vele, hogy minél többször hallja, annál jobban megkedveli és így természetes, hogy minden előadás zsúfolt ház előtt zajlik le. A Csárdás királyné főszereplő változatlanul a premier szereplői: Horváth M., Járjai B., Gyöző, Járjai S., Polgár, Várnai, Benkőné. **Péntek és szombaton** tekintettel az ünnepre, nem tart előadást a társulat. **Husvét** vasárnap és hétfőn összesen négy előadást tart a társulat. Vasárnap délután 3 órakor **Lehár** pompás operettje, a **Cigányszerelem** van műsoron, hétfőn délután 3 órakor pedig a **Legénybucsu** kintő operett kerül színre. Mindkét este a Csárdás királynénak van a folytatólagos sorozatos előadása.

* B. Szalay Aranka — Békefi Pál kintő

vezetése alatt álló zeneintézet (Szabadságtér 7. II. em.) igazgatósága e hó 29-én, vasárnap a kulturpalota nagytermében haladó növendékeivel, hangversenyt rendez, a vak katonák javára. Kezdeté délután 1/5 órakor. Jegyek e hó 10-től kezdve kaphatók **Oláh Sándor** és **Társá** (ezelőtt **Weisz Leó**) zenemű kereskedésében **Minorita**-palota.

* Művészidélután a kulturpalotában.

A háboru jótékonyágát mindenki úgy szolgálja, ahogyan az módjában áll. Alakult Aradon egy műkedvelő társaság, amely már több ízben rendezett műsoros estélyeket s mindig tekintélyes összeget juttatott a háborus jótékony-célokra. Husvét vasárnapján délután 5 órakor tartják meg legközelebbi előadásukat, amely még az eddigieknél is nagyobb szabású lesz. Az előadás vendékségét **Vásárhelyi Janka**, a Vöröskereszt elnöknője vállalta magára. A város a kulturpalota nagytermét díjmentesen engedte át, tekintettel arra, hogy a művészidélután jövedelmét az elesett aradi katonák özvegyeinek és árváinak segítésére fordítják. A gazdag műsor 12 pontból áll. Magánszámok s rövidebb lélegzetű darabok kerülnek előadásra. A műkedvelőkön kívül a szintársulat tagjai közül **K. Kápolnay Juliska**, **Járay Böske** és **Sándor**, **Kieffer Lujza**, **P. Rozsnyoy Ilonka** és **Benkő Gizi** vendégszerepelnek. A prolog elmondására **Kara Manó** nyerte meg a rendezőség. Jegyek 6, 5, 4, 3, 2, 1 koronás árba előre válthatók **Scherhag H.** cég üzletében.

* **Az eltelelt háboru** Valósággal a béke derűs hangulata röppen át a zene barátainak lelkén, ahányszor a **Százezrek Zeneje** egy-egy újabb száma megjelenik. A most megjelent 7-ik szám **Pap Zoltán** országgy. képviselő, a nagyhirű magyar dalköltőnek egy csudaszép magyar nótáját, **Markus Alfréd**nek máris sláger-népszerűségűvé lett **Kék roka** dalát, **Káldory István**nak egy mély hangulatu mődalát és **Brody István**nak, az udvari Opera rendezőjének pompás vidámságu galoppját közli. A folyóirat előtize ési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Budapest V., Kálmán-utca 22. sz.

Nem kell csodát művelni . . .

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány héttel ezelőtt megírta az Aradi Közlöny, hogy a nagyobb szomszédos városok a középosztályu, fixfizetéses polgárok sorsán olesó városi konyhakkal akarnak segíteni.

— Az akarattal marad — mondotta a hírrel kapcsolatosan valaki a városházán — mert Várad se tud csodát produkálni.

Cáfolatul jelentjük a következőket:

A növekvő élelmezési nehézségek szükségessé tették, hogy Nagyvárad hatósága egy új intézmény létesítésével könnyítse meg a fogyasztóközönség ellátását. Ennélfogva a városi tanács felhatalmazása alapján a közlelmezési ügyosztály Sztaroveszky-utcai ugynevezett Három Rózsa épületében egy második városi étkezőt állított fel. Ez intézmény kereteit olyképen állapította meg, hogy ez a fogyasztók bármelyikének, tartozék a társadalom bármely osztályhoz is, szolgálatára lehessen. Ezért a városi étkezőt olyképen rendezte be, hogy három, kettő és egy tál ételes ebédeket szolgáljon ki.

A három tál as ebéd ára 1.80 K, a két tál as ebéd ára 1.10 K, az egy tál as ebéd ára 0.60 fillérben állapított meg. Az ebéd elfogyasztható az étkező helyiségében és onnan el is szállítható. Az elszállítani kívánt ebédért már délelőtt fél tizenkettőkor lehet jelentkezni a hatósági étkezőnél.

E hatósági étkező vasárnap, április 1-én nyílik meg. Az első hét étlapja a következő: Vasárnap: hadigulyásleves, savanyukáposzta főzelék, sertéspecsenye, városi torta. Hétfő: lebbencsleves, babfőzelék, füstölt sertéshus, krumplisnudli. Kedd: kásásleves, savanyuburgonyafőzelék, vagdalthus, talkedli. Szerda: bableves, vegyeshurka káposzta főzeléssel, lekvárosderelye. Csütörtök: husleves, spenót főzelék főthussal. Péntek: burgonyaleves, babfőzelék bundáskenyérrel, juhtúrós galuska. Szombat: savanyuleves, borsófőzelék, marhatelsárpecsenye, hadi mézesléteszta.

A hatósági étkező havi bérleteket is elfogad, ez iránt az étkező pénztáránál lehet jelentkezni.

Az étterembe belépni csakis az ebédjegy megváltása után lehet. Az ebédjegyek már délelőtt 10 órától kezdve válthatók a hatósági étkező helyiségében. A megvásárolt jegyek az ellenőrzésre rendelt hatósági közegnek az étkezés megkezdése előtt átadandók, az elszállított ebédekért szintén a hatósági étkezőben váltandók meg a jegyek, de az ételért való jelentkezés alkalmával a konyhában leadandók.

Az étkező helyiségébe nem léphetnek be a tisztán kívül, ragályos vagy undorító betegségben szenvedők, továbbá erkölcsileg kifogás alá eső egyének. A hatósági étkező helyiségeiben mindenki esendben viselkedni és magát a házirendnek minden tekintetben alávetni köteles. Az élelmi nehézségek megkönnyítésére eélző ez új intézményünket a város közönségének jóindulatába ajánlom. Lukács Ödön, helyettes polgármester.

Szegedről jelentik: A városi vendéglő április 15-én megnyílik a Stefánia-sétányon levő kioszkban. Étkezésre már most kell jelentkezni a Haggemacher-féle étteremben, melynek tulajdonosa vállalta a polgári vendéglő vezetését. Már most elkészült az első heti étlap is, melynek összeállítását a következő: Vasárnap ebéd: burgonya, gombócleves, sertéssült, káposztafőzelék. Vacsora: ríset, füstölt tej-lábbal. Hétfő ebéd: reszelt tésztalesves, marhahus vöröshagyma mártással és burgonya. Vacsora: sertésaprólék pörkölt burgonyával. Kedd ebéd: bab-

leves, borjusült, édes burgonya. Vacsora: savanyu tőd gombóc. Szerdán ebéd: burgonyaleves, rántott hal prokeli főzeléssel. Vacsora: granadier marsch. Csütörtökön ebéd: galuska leves, marhahus káposzta főzeléssel. Vacsora: paprikás burgonya egy darab főtt tojással. Pénteken ebéd: burgonya leves, rántott hal, bab főzelék, Vacsora: turós metélt. Szombaton ebéd: metélt leves, borju sült, savanyu burgonya. Vacsora: paprikás burgonya fél virstlivel. A mennyiség a következő: Leves 3 deci, főzelék 4 deci, hus sült, vagy főtt állapotban 7 deka. Este a pörkölt 12 deka, a tőd 3 deci, a tészta 5 deci. A napi ét koronáért kenyér is jár, természetesen kenyérjegy ellenében, délben és este 6-6 deka. Jelentkezni április 10-éig kell, hogy a vendéglő megnyitható legyen.

Legyen-e klubhelyiség a kulturpalotában?

(Izgalmas vita a felügyelő-bizottság ülésén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma délután 5 órakor tartotta gyűlését a kulturpalota könyvtár termében a kulturpalota felügyelő bizottsága. Az érdekes és izgalmas lefolyású gyűlést Varjassy Lajos polgármester nyitotta meg és igen meleg szavakban emlékezett meg Fábrián Lajos dr. kuriai bíró elhunytáról, a ki mindenkor nagy tisztelője és előrevívője volt a kulturának s a ki nagynevű atyja, néhai Fábrián Gábor relikviáit átengedte a kulturháznak.

Ezután Fényes Dezső a kulturpalota igazgatója olvasta fel az igazgatóság jelentését, mely szerint az év folyamán a Polgári Nőegyletnek 160 koronáért, a Feminista Egyesületnek 200 koronáért, a vörös kereszt céljaira pedig díjtalanul engedték át a kulturpalota nagytermét, jelenleg pedig a kisterem áll az aradi művészek rendelkezésére. Bejelenti, hogy a végleges elszámolást felküldik a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének. Az igazgató kérte, hogy a felügyelő bizottság jegyzőkönyvileg mondjon köszönetet Vertán Lukácsnének, aki elhunyt 48-as honvéd apjának négy darab hátrahagyott értékes okmányát a kulturpalotának ajándékozta. Bejelenti továbbá, hogy a szénhiány folytán a könyvtár és a kulturpalota nagyterme, ugyszintén a múzeum február 18-ától március 15-éig zárva volt és hogy április 16-ától kezdődőleg a múzeumot és a könyvtárt délelőtt 8 órától délután 2 óráig fogják nyitva tartani. A felügyelő bizottság a jelentést tudomásul vette.

Farkas József dr. kulturpalotai könyvtáros bejelente, hogy míg a múlt negyed évben a könyvtárnak 8156 olvasója volt, úgy az utóbbi negyed év alatt csak 7030-an látogattak a könyvtárat, amely esökkenésnek nagy mértékben volt okozója a 15 napos zárás. Kéri, mondja ki a felügyelő bizottság, hogy a kölcsön adott könyveket a városi orvosi hivatal fertőtlenítsse s mindaddig, míg a visszahozott könyv nem lett fertőtlenítve, ne adassék ki másnak. Rámutat arra, hogy az ország nagyobb városaiban mindenütt így járnak el. Varjassy polgármester az ügy elintézését a városi orvosi hivatalra bizza.

Fényes Dezső tudomására hozza a felügyelő bizottságnak, hogy felirt a Budapesti Tudomány Egyetemhez és a Múzeumhoz, a pozsonyi, debreceni és kolozsvári Tudomány

Egyetemhez avégből, hogy eddigi összes jelentéseiket és kiadványaikat küldjék meg az aradi kulturpalota könyvtára részére. A debreceni, kolozsvári és budapesti Tudomány Egyetemek már értesítették is Aradot, hogy a közel jövőben eleget tesznek kérésének, azonban a pozsonyi Tudomány Egyetemnek és a budapesti Múzeumhoz nem áll módjában a kérés teljesítése. Ezután bejelentette az igazgató, hogy mily gazdag kincset érő ritkasággal szaporodik Arad város muzeuma. Mint az Aradi Közlöny megírta Lóczy Lajos, a Magyar Királyi Földtani Intézet igazgatója híres természetrajzi gyűjteményét az aradi kulturpalotának ajándékozta és ezenkívül a kormány Természetrajzi Múzeumot is fog az aradi kulturpalotában elhelyezni. Felolvasta egy berlini antikvárius levelét, melyben az illető Górgoi egy kéziratát 50 márkáért, Kossuthét pedig 20 márkáért ajánlja megvételre.

Felolvasta végül az igazgató az Aradi Mérnök és Építész Egyesület levelét, melyben az egyesület kéri a kulturpalota igazgatóságát, hogy engedjen át az egyesület közhasznú céljaira a kulturpalotában egy három szobás lakosztályt, 12 egymásután következő évi időtartamra és engedje meg, hogy a kistermet és évente kétszer a nagytermet előadások céljaira felhasználhassa. Ennek ellenében az egyesület hajlandó a szakmájába vágó javításokat és felszereléseket díjtalanul elvégezni, évi 1000 korona díjat fizetni és egy modern vetítógép költségeihez 3000 koronával hozzájárulni, amelyeket 10 éven át, évi 300 koronával törlesztene.

Kovács Vince kulturtanácsnok tiltakozik az ellen, hogy a kulturpalotát magán egyesületek rendelkezésére bocsássák. Szerinte a kulturpalotának szebb és kulturálisabb a hivatása, semmint, hogy egyesületeket fogadjon magába. Amugy is kevés helyiséggel rendelkeznek és ha a kilátásba helyezett kincset érő ajándékok megérkeznek, nem lenne hová elrendezni őket. A kulturpalota kéziratgyűjteménye is nagy rendetlenségben hever a szekrényekben, aminek az a következménye, hogy a közel múltban is elveszett egy nagyértékű kéziratgyűjtemény. Ezt is rendezni kellene és erre is külön helyiségeket kell fenntartani. A Mérnök Egyesületet nem szabad a kulturpalota helyiségeibe engedni, sőt a tanfelügyelőséggel is fel kell bontani a fennálló szerződést, a háboru után a Városi Zenedének is külön épületet fogunk emelni — mondotta a kulturtanácsnok — s akkor a kulturpalotában nem lesz többé magánintézménynek helye. Ha a Mérnök Egyesület azonban mégis ragaszkodik kéréséhez, úgy hát azt részben teljesíteni fogjuk. Méltányolni tudom — ugymond — az egyesület kulturális törekvéseit és hogy gondolatait és tudományát a közönség elé jutassa, díjtalanul rendelkezésére bocsátjuk a kulturpalota nagytermét tudományos felolvasásokra évenként kétszer és a kistermet annyiszor, ahányszor reá szüksége van. De lakást állandóan nem adhatunk. Hogy azonban mégis lássa, hogy nem akarjuk hajléktalanná tenni, ajánlom a városnak vegye ki részére a színház épület második emeletén levő és október elsején kiürülő lakást. Kérem a tisztelt felügyelő-bizottságot fogadja el indítványomat.

A polgármester kérdést intézett Fényes Dezsőhöz, vajjon el tudná-e helyezni az érkező gyűjteményeket úgy, hogy a kérdéses helyiségekre ne legyen szükség.

Fényes Dezső igennel válaszol. Kifejtette, hogy a kulturpalotának jelenleg van elég helyisége, amelyek még üresen állnak és amelyekbe még nagyon sok gyűjteményt lehet elhelyezni. Indítványozza, hogy adják meg a

felügyelő-bizottságnak az engedélyt oly módon, hogy az ne szóljon 12 évre és szükség esetén fellehessen azt bontani.

Mátek Lajos dr. nem helyesli Fényes Dezső indítványát. Egy véleményen van Kovács Vince kulturtanácsnokkal és szerinte is a kulturpalota nem arra szolgál, hogy egyesületek lakjanak benne, hanem, hogy a város ~~székhelyét őrizze benne és előmozdítsa a közönség művelődését.~~ Kijelenti, hogy a jövőben — ha új igazgatót választanak a kulturpalotához — erősen fogja tartani azt az álláspontját, hogy csak is olyan igazgatót válasszanak, aki magán lakással rendelkezik és nem engedi meg, hogy az igazgató a kulturpalota termeit a saját céljaira foglalja le.

Szathmáry János Fényes Dezső álláspontját támogatja és kéri a tagokat, hogy várják be türelemmel azt a hetet, amíg Fényes kikéri a fővárosban a főfelügyelőség véleményét.

Kovács Vince kijelenti, hogy nem tartható hallgatagon, hogy a kulturpalotában egyesületek tagjai kártyáznak, dominóznak és biliárdoznak, mikor azokban a termekben 10000 tanuló gyermek fejleszthetné tudományát a máknövényeken. Azt az épületet, amelyre egy város közönsége évente 54000 koronát adoz, nem szabad ilyen célra felhasználni.

Ezután szavazásra került a sor ama kérdés felett, hogy megvárják-e egy hét multán a főfelügyelőség határozatát, vagy pedig elutasítják a Mérnök Egyesület kérelmét. A szavazáskor kilenc bizottsági tag öt ellen úgy döntött, hogy megvárják a főfelügyelőség határozatát. A polgármester kihirdette a határozatot azzal a megjegyzéssel, hogy a főfelügyelőség véleménye nem prejudikál a bizottságnak.

VAROS ES MEGYE.

Zsirtermelés a csatornákból.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A városi gazdasági szék ma délelőtt ülést tartott, amelyen Lócs Rezső h. polgármester gazdasági tanácsnok előadta a következőket:

A városnak a Magyar Zsirtermelő Részvénytársaság ajánlott Bovermesz-féle zsirfogó készüléket, amelyet költség nélkül hajlandó beépíteni a kiöntőkbe. Németországban tizenháromezer ilyen zsirfogó van, kórházakban, vendéglőkben, kávéházakban. A gazdasági szék megjelölte az árveházat, szegényházat és kórházat és ajánlani fogja hogy a város ezeknek kiöntőiben engedélyezze a zsirfogó készülék felállítását.

Papp Aladár nagyszabasi lakos tűzifát ajánlott a városnak megvételre. A gazdasági szék szakértők véleményét fogja kikérni. A salgótarjáni kőszénbánya társaság Kudzsirból származó tizenegyezer métermázsas tűzifát és a jövő esztendőre negyvenezer métermázsas tűzifát ajánl a városnak megvételre. A gazdasági szék szintén szakértőket fog meghallgatni és tájékozódni fog az ár iránt.

A temesvári katonai parancsnokság átírt a városhoz, amelyben megígéri, hogy szénakaszáló gépet és munkásosztágot bocsát rendelkezésére a város közönségének a nyári munkálatokra. A gazdasági szék örömeinek adott kifejezést, midőn nyári munkásiány idején munkaerőt fog kapni, előbb azonban mielőtt az ajánlatot elfogadná, érdeklődni fog a temesvári katonai parancsnokságnál, milyen feltétel mellett hajlandó az élelmezés és a fizetés kérdésében a munkásosztágot rendelkezésre bocsátani.

Háborus börzekarrierék.

— Kiabálással szerzett milliók. —

— Fővárosi tudósítónktól. —

Százezrek egy kávéházi asztalon.

A tőzsdepalota kávéházában az „Unióban” már reggel kilenc órakor zajlik az élet. Itt ebben a purgatóriumban a sok nyüzsgő, apró emberke közül két pompás figura, magaslik ki: két szélsőséges típus, az egész tőzsdei élet két végső pólusa. Az egyiket Berger Hermannnak hívják, a másikat László Móricnak. Mind a kettő nagy tőzsdeügynök, de míg az egyik öreg ember és talán már milliomos volt a háboru előtt is, a másik csak ugy 40 körül járhat és akkortájt minden vagyona csak egy gutturális, példátlan erősségű tenorszerű hang volt. László Móricról és hangjáról majd később mondunk el egyet-mást, nézzük meg előbb talán a jó Berger Hermann, aki öreg ember letére már reggel 9 órakor itt ül a kávéházban.

Ez a Berger Hermann a kaposi a bécsi és a budapesti tőzsde között. Őt ügynökével vonul fel minden reggel s amíg ügynökei az interurban-telefonon keresztül veszik fel a bécsi megbízásokat, Berger Hermann ott trónol egy kávéházi asztalnál s üzleti könyveit kitergetve fogadja a Giro- és Pénztár-Egyet embereit, a kik a megvett értékpapírokat ott adják át neki. Előfordul, hogy sok százezer korona értékű papír fekszik a Berger Hermann kávéházi asztalán s mert a budapesti tőzsde nagyon erősen bécsi hatás alatt áll, az öreg kávéházi milliomosnak igen kiterjedt köre van, amely az ő bécsi hírei és megbízásai nyomán indul el pénzkereső útjára Pesten.

László Móric karrierje.

Az öreg, bécsi összeköttetésű, régi tekintélyű Berger Hermann igen népszerű a tőzsdén, mert nem kicsinyes, juttat a keresetéből, in formáltságából másoknak is, de az ő népszerűsége teljesen elhalványult egy új emberé mellett, akinek — mint mondtuk — anyyija volt a háboru előtt, hogy kiabálni nála jobban a világ egyetlen tőzsdeügynöke se tudott.

Ez a László Móric is lisztkereskedő volt a vidéken, ahol bizony nem a legjobban ment sora. Fogta magát, feljött Pestre és itt állást kapott egy gabonátőzsdei bizományosnál, aki hamarosan észrevette, hogy a magas, szikár és szívós ember hangbeli képességeit a tőzsdén, — ahol nagybárra azon fordul meg minden játékos-karrier, melyik tud jobban kiabálni, melyik győzi a kereslet és kínálat kaoszában jobban hanggal — bizonyára jól lehetne érvényesíteni. Így került László Móric mint remiszsier a gabonátőzsdére, ahol éles tenorjával hamar feltűnt. Ilyen kiáltó még nem volt a gabonátőzsdén.

Nem tartott sokáig és a kitűnő hangú László Móric önálló gabonabizományos lett. Jól keresett, pompásan kiabált és talán most is ott kiabálna, ha történetesen a háboru be nem csukta volna a gabonátőzsdét. László nyolc tőzsdeügynök között, aki jogosítványt kapott az értéktőzsdén való működésre, átkerült az értékpapírok piacára.

Es ide vitt László a hangján kívül egy értékes dolgot is magával: a gabonátőzsdéről kirekesztett kis-emberek kis-játékosok bizalmát és szeretetét. Az a sok kis egzisztencia, amely a gabonaforgalom állami monopolizálása után kenyér nélkül maradt s kirekesztve állott a tőzsde kapuja előtt, László Móricra bízta a sorsát. S László rászolgált erre a bizalomra. Úgyesen, kitartóan vitte ezeknek a kitagadotaknak dolgát, hangjával, szívósságával, a konjunkturák iránti érzékével pozíciót teremtett ma-

gának s miközben mások is kerestek rajta, ő maga nagy vagyona tett szert. Beszélnek, hogy Fabankon egy milliót keresett. Kétségtelenül egyik legnépszerűbb embere a tőzsdének, pedig nem nagy stílus, mindössze talán imponálóan lelkiismeretes és jószívű, aki a körötte csoportosuló kisemberek érdekeit jól megvédte. Pompás emlékező tehetsége van ennek az új milliomosnak: 300—400 kötést csinál egy délelőtt, semmit nem ír föl magának és zárlatkor pontosan tudja, kinek adott el és kitől vett valamit.

A nagyteremben.

Kilencetől tizenegyig a kávéházban megérelődik a hangulat s tizenegy órakor megkezdődik a felvonulás „a tett színhelyére”. A társalgóban, — amely egy jól berendezett klubszobához hasonlít, — naponta ugyanaz a 19 ember ül körül a nagy gömbölyű asztalt. Ezek a tőzsde veteránjai, nagyrészt tekintélyes, öreg börziánerek, akiket már nem érdekel a játék, de azért mindennap idejönnek, itt ülnek délig, megbeszélnek az eseményeket, aztán hazamennek. Nem tudnak a tőzsde levegője nélkül élni — mondják a börzén.

A buffében a tőzsdei hadikórház sebesültjei diskurálnak. Grotosz kép, amint az egyik asztalnál oszkos ruhájú sebesültek beszélgetnek véres harcokról, a szomszéd asztalnál pedig tőzsdeügynökök izgulnak.

Negyed 12 előtt öt perccel izgatott arcok visszafojtott lélegzettel lesik a csengőt, amely megnyitja a magánforgalmat. A nagyterem feleresze — mióta az értékesarnok hadikórház — a kihalt gabonátőzsdéé, a szűkebb felén életveszélyesen összepréselve körbarikádok előtt az értéktőzsde publikuma.

Abban a pillanatban, amikor Mezei, a tőzsdetűkár megrázza a nagy, éles szemetes-esőngettyűt, úgy tűnik, mintha mindenki megőrült volna. Egyetlen ordítás, hadonászás az egész terem. A rettenetes káoszól élesen hangzik ki a László Móric hangja, amint üvöltve kiáltja:

— Veszek Fabankot, adok Fabankot, veszek, adok...

Kezek röpködnek a levegőben, arcok pirosodnak a végnélküli ordításhoz, hangok rekednek elviselhetetlen érdekességüvé és az emberi erőfeszítésnek, pénzvágynak és remegésnek ebben a borzalmas sűrítettségében nem hallani mást, csak: adok, veszek, adok, veszek...

Percekig tart, amíg a kereslet és kínálatnak ebben az egymásratorésében kialakul az első üzlet s vevő és eladó beírják azt, amit adtak és amit vettek. Es most kezd az ember szemügyre venni, hogy kik azok, akik ezt a pokoli táncot járják. Most kérde meg az ember, ki az a fiatal ur, akinek élénk vörös feje, fehér kamásniya annyira kiviláglik ebből a szolidzinű, sötét tömegből és aki soha se ejti ki monokliját, amikor kiabál és most tudja meg az ember, hogy ez Heim ur, a kontreminór, ilyenkor ismerkedik meg az ember egy nyugodt fiatalemberrel, akit Heidelberg Vilmosnak hívnak „fakirály” epítetón ornanssal, mert ezerszám vett Fabankot. Itt látja a szemlélő a nagybankok nyugodt képviselőit, Wertheimert a Kereskedelmi Banktól, Kreutzert a Hazai Banktól, Fleissiget a Magyar Bank igazgatóját, aki annyira hasonlít Wekerle Sándorhoz, mint egy tojás a másikhoz és itt sétál Munk Péter, az Értékpapírkereskedők Egyesületének elnöke, aki a rendre is vigyáz nagy üzletei

mellett és itt van az a rengeteg ember, akinek semmi köze ahhoz, amit az ország közigazgatásának hívnak...

Öt perccel a zárlat előtt még egyszer föllobog a rettenetes harci láрма, az adok-veszek kaotikus összecsapása, hogy aztán rekedten és földultan vonuljanak ki innen a hősök a nagy lépcsőn át a tavaszi Szabadság-térre.

Szervezkedjék a középosztály.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Zsefolásig megtelt a városháza közgyűlési terme vasárnap délután 4 órára, amikor a az „Összetartás” szabadtársaság páholy illusztris fővárosi vendége, *Pilisi Lajos* előadását hirdette. Az előadó személye maga a legvonzóbb erővel bírt, mindenki emlékszik *Pilisi Lajos* egyénien gyönyörű riportjaira a háború legforróbb és legvéresebb korszakaiból, majd Erdély menekülésének himnuszára. Mindkét témakörben páratlanul művészi, megrázót és maradandót alkotott *Pilisi*, akinek legkisebb írásában is örök kvaitások triumfálnak: érző és vérző szívnek, gondolkodó és kiművelt agynak humanizmusa.

Az előadás tárgya az volt, ami ma a legvonzóbb és legaktuálisabb: a középosztály helyzete. A középosztály mindig szomorú sorsu mostoha gyermekként szerepelt a mai társadalomban, bár mindig a legnagyobb terheket viselte és a kultúrának legtevékenyebb humusza volt. Szenvedései azonban a háboruban egyenesen elviselhetetlenekké váltak. Ez a szenvedés egészen a mai napig, egészen a teherbírásnak utolsó fokáig, egészen a természetszerűleg várható eruptív kitörésnek utolsó pillanatáig csöndes, néma és titkolt maradt. A nagy nyugati kulturálatlanokban már a békében hanyagulták a legnagyobb gondolkodók a középosztály megszervezésének szükségességét. Olaszországban egy *Achille Loria* küzdött ezért. Ott azonban, ahol mindig legrosszabb helyzetben élt a középosztály Németországban és következként nálunk, eddig nem esett ilyesmiről szó. Németországban még jobbak voltak a viszonyok, bár a saját zsirjában fuldokló jómódú német szociáldemokráciának összehasonlíthatatlanul jobb volt a helyzete a középosztályénál és bár Angliában, — amely ilyen tekintetben mindig példakép fog maradni, — ötszörösen jobb viszonyok között éltek és élnek a középosztály rétegei.

A mi középosztályunknak, főleg köztisztviselőinknek azonban még a szomszédos, nem valami ideális állapotokban leledző Ausztriánál is 50 százalékkal rosszabbak voltak a fizetési viszonyai. Ugyanazt a hivatástört betöltő és személyileg ugyanarra az uralkodóra főlesküldött köztisztviselőink, bíránk, tanárainknak, vasutasainknak 50 százalékkal kisebb a fizetésük, mint osztrák kollegáinknak és most, a háboruban az osztrák kormány mégis magasabb, drágasági pótlékokat állapított meg számukra, mint a kormányunk a maga középosztálybeli proletárjainak.

Mi ezekből érthető, hogy *Pilisi Lajos*nak, tegnap előadását ugynevezett „diszes” közönség hallgatta végig, az a közönség, amelynek ezer vérező sebéért föltárta és amelynek meg akarta mutatni a segítés módját és útjait. *Pilisi Lajos* gyönyörű beszédét bő kivonatban az alábbiakban közöljük:

— Valahogy úgy érzem magam, mintha a régi kedves Magyarországot látnám újra, a patriarchális, a nyugodt, a levendulaszagu, a kassai préselt, a verpeléti dohányu, olvasatlan pénzü Magyarországot, ahol a tisztviselők mögött szerető apák és anyák állottak és falusi birtokosok, ahol illedelmes parasztok köszöntek kalaplevéve a vármegye, a város, vagy a törvényhozás urainak, akik nem állottak holmi csekély díjcskákért nehéz hivatalokat viselni, ezzel herdálva el az életet és a földet. Innen a pódiumról nem látszik meg a komoly sötét kabátok tükre és nem látszik a homály sem, amely a tükrön túl a melleken borong. Itt csak a tisztviselők sorakoznak, akik sietve dugták zsebbe a váltott zsebkendőket és ott-hon hagyták a másikat, azt, amibe a munka és

a munka utáni kétségbeesés verejtékét törölték bele, azt amit sietve fölkapott az asszony is, hogy a kezét törülgesse belé, amíg az emberét öltöztette. A fehérhaju szép nagyszonyokat és kedves, tajtékpipás, derékszándéku unokáikat köszöntöm ezen a napon, azokat, a kiknek minden dédje, őse ezért a földért élt s akiknek minden ijja-ijja ezért a földért haldoklik mostan. Ezért a földért, ami egyszer az övék volt és ami most csak emlékekben él és az unokák számára már nem lesz egyéb, mint valami idegen tulajdonnak földrajzi meghatározása. Egy csöpp vigasztaló szót szeretnék beleejteni mondanivalóm első bekezdésébe és alig tudok. A sok, sok mondanivaló már a torkomra tikkad és csak ez a kevés tördelőzik ki belőle, mint valami esetlen ének, mi dolgozunk, mi a kezünkkel, lábunkkal, fogunkkal rángatjuk előre a magyar kultúra szekerét és azonközben vékonyodott el alattunk a fundamentum és azonközben lett gyékény, amit a mélyben kaparászó kezek kirángattak alólunk. És ma már csak annyi a miénk mindenből, amit egy-egy szerettünk halálakor a markunkba tudunk szertitani.

És ha ezzel a maroknyi földdel futunk is végig az életen, valamikor egyszer, mikor a későbbi korok távlatból nézik a mi tragédiánkat, azt fogja rólunk zengeni minden írás és minden szó, hogy az a maroknyi rög sárarany volt, amiért egyszer mindenét adta, — apái birtokát, a maga vérét és verejtékét és mindent-mindent feláldozott, a magyar középosztály, egy hatálosan hőhős zászoló alatt, aminek magyar kultúra a neve. Mert ezt az, egynehány esztendő kuiturát nem istenek teremtették meg, itt a magyar Bakony közepén és nem is a fölkapaszkodott földistenek, hanem az a tisztelt osztály, amelynek képviselőiben töltetek tarkább a terem. Ez a munka és ez a derék szorgalom, amelyek a múltba és a jövőbe egyaránt elvilágít, adja meg az erőt, hogy nemcsak ma, de mindörökkön kemény derékkal álljunk az idők elé is, ahogy rovásra vettük jó és balsorsunkat. Egyben ne habozzunk mindenkinek megmondani azt, ami időben és dologban szerelmes történt közöttünk és velünk.

A teher, amit ránk rótták, amit becsülettel viseltünk, nem tűri meg, hogy szégyennek vegyük és elpalástoljuk. Szégyelje magát az, aki a maga hibájából szerencsétlen és pironkodó helyettünk mindenki, aki a maga vétken és a mások terhére keresi ebben a szerencsétlen országban a boldogulást. A magyar tisztviselőnek nincs mit és nincs miért szégyenkeznie. A háborús évek alatt ő volt az, aki mindent adott, a fegyverre pénzt, a fegyvernek tiat, sőt vért, munkát, és ő volt az, aki mindezekért semmit se kapott. A köztisztviselői kar, mint nem termelő és nem kereskedő osztály fizette meg a világ legdrágább beléptidiját.

Ez volt a világ legvéresebb és legfüresább cirkusza, ahol mindenki mulatott, csak a beléptidijas nézők jajgattak, sose volt jajgatással. A legrettegőbb, hogy a cirkusznak még nincs vége és nem is lesz még soká, soká, eltart a háboru után is. Mert a háboru után is csak így lesz. Amely osztálynak meg lesz a lehetősége arra, hogy a jól gondozott és táplált drágaságot átharítsa más osztályokra, az nem fog habozni és könyörületet ismerni. Ebben a hazában csak azok fognak megállani tudni, a kik a szervezethez hatalmas fegyverrel küzdve, jövedelmüket a drágaság arányában tudják fokozni. Így is, vagy is a szellemi munkájért meghatározott fizetést kapó értelmiségi osztály marad alul a küzdelemben. Mert ő az egyetlen fogyasztó, aki senkire se képes áthárítani a terheket és ő az egyetlen szervezetlen. És ha továbbra is szervezetlen marad, úgy hiába éri akármiféle segély, pótlék és fizetésrendezés. Ő lesz kénytelen megfizetni minden árfejhajtást és egyedül hordozni az egész ország elszegényedésének terhét.

Ez az osztály, a tisztviselői kar, szervezetenéltségében és gyámoltalanságában, teljesen kiszolgáltatódik az egész ország önzésének. Ez az osztály, ha nem szervezkedik, a háboru után menthetetlenül a proletariátus karjai közé fog hanyatlani. És akár tetszik az e termen kívül levőknek, akár nem, tudomásul kell venni mindenkinek azt a letagadhatatlan tény, hogy a nagyzsádk, nagybírlók és nagyban károk, valamint hadiszállítók és a kávéházi

telefonnal százezreket nyerő spekulánsok, a középosztály bőréből oserzik ki a nekik nem illő fénytűzést és az unokáinknak kijáró, megkülönböztetett tisztességet.

Ha a háboru utáni idők szervezetlenül érik a tisztviselői kart, úgy ebbe nemcsak maga a kar fog belépusztulni, de belepusztul az is, ami a legdrágább és legföltettebb kincse az országnak: a magyar nemzeti kultúra és a jobb magyar jövődó.

Körülbelül ez volt *Pilisi Lajos* előadásának gerince. Allításait bőséges bizonyítékokkal, számadatokkal, statisztikával támogatta. Fejtegetéseit megkapó példákkal illusztrálta. A csaknem másfélórás előadás közben is többször fölzugott a közönségnek méltányló, együtterző tapsa. Az előadás végeztével pedig frenetikus kitörése a hálának és szeretetnek ünnepelte *Pilisi Lajost*.

Bors László.

Fokozott harci tevékenység az Erdélyi fronton.

Budapest, április 2. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

József főherceg vezérezredes arcvonalán sokszorososan fokozott harci tevékenység tolyt. A Szlanc-völgyben egy gyengébb orosz előretörést vertünk vissza az ellenség jelentékeny veszteségei mellett. Az Erdős-Kárpátokban felderítő osztagaink eredményesen működtek. Kelet-Galiciában és Wolhyniában nem volt különös esemény.

Olasz és délkeleti harctér:

Változatlan Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

H I R E K.

Aradi művészek társulatának megnyitása.

(Kintzig János tolsán beszede.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi művészek kiállítása vasárnap délután fél tizenkét órakor nyílt meg ünnepi keretben. A kiállítás termének ajtóit már tíz órakor kitérték, a gyönyörű naptényes időben egyre jobban gyülekező nagy közönség előtt. Elegáns asszonyok, tavaszi, mosolygó ifjú leányok színes és tarka seroge övönlött be az aranyos naptényes a délszaki növényekkel, virágokkal, szőnyegekkal festőien elrendezett terembe. A kiállítás terme csakhamar meg is telt olyannyira, hogy a megnyitás napján bizony alig férközhetett valaki kedve szerint kedvenc művészenek egy-egy festményéhez, vagy szobrához; a gondos megtekintésnek, az elmélyedő szemlélődésnek gátat vetettek a természetes kíváncsiságtól eltöltött eleven szobrok. A higgadt és nyugodt megtekintésre majd a következő napok fognak alkalmat adni.

— A művészi törekvéseknek milyen sok megértője, milyen nagy publikuma van Aradon — szólott egy budapesti előkelő újságíró, akit ez a közönség aznap délután tapsolt meg egy magvas felolvasása után. Ilyen közönséggel érdemes a művészeknek számolni: itt mindenkinek arcán vissza tükröződik a művészi lelkesedés s a szépség szeretete.

E pillanatban lépett a terembe *Kintzig János* Arad város főispánja, ki ugyszólván egyenesen e társulat megnyitására sietett haza Budapestről. A népszerű főispánt az aradi írók és Művészek Szabadtársulatának, valamint a Képzőművészeti Társaságnak nevében *Farkas József* dr. üdvözölte, ki egy tartalmas és for-

más beszédben válaszolt. A háború — ugymond — sok mindent romba döntött, de a teremtő energiát minden vonalon megsokszorozta. Látjuk ezt a technika terén, de látjuk a művészeti törekvések gyönyörű kivirágásában is. Az az érzésem, hogy a háború előtt talán az aradi művészeknek sem sikerült volna egy ilyen magas nivója tárlatot rendezniök, de egészen bizonyos, hogy ilyen gyönyörű közönség se érdeklődött volna ennyire művészek iránt. Az aradi művészek és az aradi közönség egymásra találásának ezen a szép napján üdvözölve a művészeket és a közönséget, a kiállítást megnyitom.

A főispán beszédét nagy éljenzéssel fogadta a közönség, mely tetszését bizonyára tömeges vásárlásokkal is ki fogja fejezni. Minden jel arra vall, hogy a kiállítás nagy sikert fog hozni agilis és derék rendezőinek.

Tabajdy Kálmán honvédelmi államtitkár.

— Saját tudósítók telefontelephíre. —

A hivatalos lap holnapi száma közli a következő királyi kéziratot:

„*Tabajdy Kálmán tényleges altábornagyot magyar honvédelmi államtitkárrá kinevezem. Baden, 1917. március 30. Károly s. k.*”

Tabajdy Kálmán született 1867-ben Kisperegen Aradmegyében, atyja falusi jegyző volt. A Ludovika Akadémiát végezte és 1887-ben nevezték ki hadnaggyá. Többször volt vezérkari alkalmazásban, egyízben mint a honvédelmi minisztérium első osztályának vezetője a honvédtőparancsnokság vezérkari főnöke volt. A háború elején a 79-ik gyalogdandárt vitte a harcra, később a 45-ik gyalogdandár parancsnokká lett a szerb harcra. 1915-16-ban a pozsonyi honvédhadosztály parancsnoka volt, 1916-ban altábornaggyá nevezték ki. Decemberben Budapest honvédkerületi parancsnoka lett. Több magas kitüntetése van.

— **Bohus Zsigmond báró temetése.** Ma délután három órakor ment végbe báró Bohus Zsigmond v. b. t. t. temetése Világoson imponáló részvét közepette. A patriarkai kort ért magyar mágnás holttestét Aradon óriási előkelő közönség részvételével történt beszentelés után vasárnap szállították Világosra, ahol a temető kápolnájában helyezték el. Ma délután érkezett meg a család a résztvevők óriási tömegével, amelynek soraiban ott volt Baross Ferenc dr. Aradvármegye főispánja feleségével, Fabry Sándor dr. az Acsev. vezérigazgatója, Dálnoki Nagy Lajos Aradvármegye alispánja, Solymossy Lajos báró, Pallavicini Györgyné grófné, Koromzay Frigyes Acsev. igazgató, Vertán István takarékpénztári igazgató, Unger Ernő bankfőnök, Hantó Jenő dr. világosi főszolgabíró, Czédli Károly dr. királyi tanácsos, Csiky Odón dr. és még mások a vármegyei közélet vezetői közül. A holttestet Teppert Ferenc világosi plébános szentelte be és ő végezte a szertartást is fényes segédlettel. Utána Czédli Károly dr. az Acsev. ügyésze bucsuztatta el a halottat. Gyászbeszédében Czédli dr. rámutatott arra, hogy az Arad-Csánádi Egyesült Vasutak megalapozásában Bohus Zsigmond bárónak milyen óriási érdemei voltak és ugyszólván élete utolsó esztendejéig a legnagyobb szeretettel támogatta a vasut vezetőségét felelősségteljes nagy munkájában.

— **Amerika buzakészlete elfogy.** A Daily Telegraph jelenti Newyorkból: Szakértői számítások szerint az Egyesült-Államok komoly buzaszükségnek néznek elé, úgy, hogy esetleg még

szükségessé válik az év vége előtt a kenyéradagolási rendszer behozatala. Részletes statisztikai adatok alapján gazdasági politikusok azt jósolják, hogy olyan magasak lesznek az élelmiszerek árak, aminőkre az Egyesült-Államok történetében még nem volt példa.

— **Egy érdekes könyvtári zsúr.** A Kölesey-Egyesület könyvtártermében díszes és válogatott közönség gyűlt egybe, hogy meghallgassa az Eötvös-Kollegium ifjú és szép képzettségű tanárának, Eckhardt Sándor dr.-nak előadását az aradi kulturpalota francia könyveiről. E könyvek értéke ma, midőn a francia könyvtárak egy jó ideig még bizonyosan zárva maradnak a kutatók előtt, nagyon megbecsülendő, a könyvek története azonban még érdekesebb. Az aradi könyvtárban körülbelül 5000 kötet francia könyv van, amelyek — Eckhardt kutatásai szerint — az Acél-család birtokából jutottak ide. Az Acél-családhoz Osáky Istvánné grófné, a honnani „széplelkű honleánynak“ tulajdonából kerültek, ki a maga korában, mint a francia filozófusok kedvelője volt ismeretes. A jelenvolt közönség nagy tetszéssel fogadta az előadást.

— **Sztrájk egy angol gépgyárban.** Rotterdamról jelentik: Barrockban a gépgyár munkásai sztrájkba léptek. A sztrájkmozgalom egyre terjed és a környék nagyobb gyáraiban mindenütt szünetel a munka. Londonból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy a barrocki sztrájk a környék összes gépgyáraira áttért. Miután a municiószállítás, amely vitális jelentőségű kérdés, nagy halasztást szenved, a kormány helyzetét igen komolynak tartja és megfontolja azokat az intézkedéseket, amelyeket azonnal kell foganatosítani.

— **Hadjótékonyság.** Baross Ferenc dr.-hoz Aradvármegye főispánjához érkezett újabb adományok. A vármegyei vörös kereszt egyeslet javára: Gherba Gusztávné, pankotai községi jegyző nejeinek gyűjtése: Pankotai népbank Részvénytársaság 200, Pankotai gazdasági és iparbank részvényársaság 200, Palkó Lázár 100, Herczeg Suikovszky József 500, Králitz Lajos dr. 200, Hányi Gyula 50, Rakusán Gyula 100, Zakariás Jenő 20, Szalay Imre 5, Szalmári Szabó István 100, Fütöp Adolf 20, Beamter Odón 25, Tamássy András 20, Abfallné 20, Messer Armin 50, Weisz József 20, Derecskei Károlyné 20, Mencer Adolf 15, Barna Lajos 20, Mahler Mihály 50, Gherba Gusztávné 50 korona. Erdélyi menekültek részére: Galsa, Magyarád, Óvarsánd, Erdőskeze, Kovászi, Világos, és Pankota községek lakossága 1015, Tótváradai körjegyzőség gyűjtése 148, Décsi körjegyzőség gyűjtése 33 korona. Rokkant alapra: Seidner Sándor Marosborsa 500, Botas János, Otlaka 70, Brad Tivadarné Otlaka 25 korona.

— **Angolok visszaverése a nyugati fronton.** Bernből jelentik: A Wolff ügynökség jelenti: Az havrincourt erdő—a bois des escarps—a veincourt—epeci vonal ellen intézett angol támadás során az északi csoportot veszteségteljesen visszavertük. Az ellenség Denville felé és Bolloulard erdőbe özőnlött vissza. A déli támadó csoport elől a németek tervszerűen kitértek. Bouquoisnál az Ablainzville melletti tábor az ellenség menekülésszerűen üritette ki.

— **Hadjótékonyság.** Német Ferenc Nagykamarás 20 koronát és Weil Erzsébet Dombegyháza 8 koronát küldött a rokkant katonák avára.

— **Köszönetnyilvánítás.** Dr. Keppich Jakabné és dr. Singer Jánosné egy-egy uzsonnával vendégelték meg az izr. fiúvárház növendékeit. Ezen nemeskeblű adományokért hálás köszönetet mond az izraelita árvaház vezetősége.

— **Birtokosere.** Özv. Szabó Lajosné Gerebenics Klára és gyermekei eladták a Gaál László utca 6. sz. házat 11400 koronáért Károlyi Vilmának. — Lipták Frigyesné Rácz Mária eladta a György-utca 86. sz. házat 7800 koronáért Égető Jánosné Biró Mariskának. — Koch Dániel eladta a Deák Ferenc-utca 33-34. sz. házból az öt illettő részt 70000 koronáért Róth Zsigmondnak. — Matyus Márton és neje eladták a Miklós-utca 81b. sz. házat 3500 koronáért Dohányznie Tivadar és nejeinek. — Kornett Gerő es neje eladták a Török Ignác-utca 15. sz. házat 14000 koronáért Szlovák Gyuláné Venyeresán Erzsébetnek. — Bordás István és neje eladták a Sarló-utca 11. sz. házat 7000 koronáért Mandl Józsefné Katona Máriaának. — Poszt-Adámné eladta ingatlanát 8400 koronáért Sojnoczki János és nejeinek. — Molnár Mihály eladta a György-utca 23. sz. házat 6000 koronáért ifj. Molnár József és nejeinek. — Dulovics Oszkár eladta a Miklós-utca 4. és 5. sz. házakat 11000 koronáért Styau Péter és nejeinek. — Özv. Juhász Sándorné eladta a Kasza-utca 16. sz. házat 4500 koronáért Kiss Sándor és nejeinek. — Tyrityán Miklósné eladta a Szeget-utca 18. sz. házat 4400 koronáért Illin Lázárnak. — Idősb. Szabó József eladta az Ilona-utca 39. sz. házat 13750 koronáért Máté Jánosné Nagy Máriaának. — Wally Mátyásné Friedrich Róza eladta a Deák Ferenc utca 37. sz. házat 152000 koronáért Mairovitz Emilnek.

— **Szaj- és körömfájásban elhunyt katona.** Ujvidékről írják: A csendes elmulásban is vannak szenzációk. Tegnap az ujvidéki kórházban súlyos szenvedés után meghalt Krausz Ferdinánd Ujvidékről elszármazott rumai kereskedő, a 6. vartüzérezred őrzetője, akinek szomorú végét az orvosi tudomány a legritkábban előfordult esetek közé sorozza. Orvosi szemmel nézve, Krausz Ferdinánd tragikus halála szenzációszámra jöhet, mert halálát egy par excellence állati betegség, a szaj- és körömfájás idézte elő. Az orvosi tudomány mindössze három ehhez hasonló esetet ismer. A hírneves magyar állatképtető Pálik Béla szintén ilyen tragikus véget ért. Krausz Ferdinánd a várban teljesített szolgálatot. Nem régen szemgyulladással jelentkezta betegraporton. A szemén kis fekélyek támadtak és később hasonló kiütések jelentkeztek a szájában is. A városi közkórházba került, ahol megállapították, hogy szaj- és körömfájásban szenved. Később, ugyanis a körömgagykban és a testen is jelentkeztek a kiütések és a szimptomák kétségtelenné tették, hogy a szaj és körömfájás megbetegedés ritka esetével állnak szemben orvosai. A betegség súlyos következményeként tüdőgyulladás és mellhártyagyulladás lépett fel és a meggyengült szervezet képtelen volt tovább a kórnak ellentálni.

— **A vasvitéz leleplezése.** A Kossuth-asztaltársaság elnöksége és a kiküldött szoborbizottság nagy körültekintéssel készíti elő a vasvitéz leleplezésének ünnepélyét, amelyet az eredeti terv szerint husvét vasárnapján délelőtt tartanak meg. Minden előkészület megtörtént arra nézve, hogy a vasvitéz szobrát, amely szép fa- és fémipariskolai szobrász remekműve, husvétig felállítsák a Kossuth-téren. A szobor látni budaohint építenek, hogy az időjárás se zavartassa meg a magaslatosnak ígérkező hazafias ünnepélyt. A szoboravatást megelőzőleg fél 11 órakor matinét tartanak a kulturpalotában gazdag és változatos műsorral, amelyen a szintársulat több kiváló tagja és műkedvelők tognak szerepelni. A végleges programot leg-

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Megfosztották a cári párt környezetétől.

Róma. A Radio ügynökség jelenti Pétervárról: A cári pár környezetét Carszkoje Szeleből a Péter-Pál erődbe vitték. A cári pár Carszkoje-Szeleban maradt, az őrzetet megszigorították, naponta háromszor nézik meg, hogy a palotában vannak-e még.

Newyork. Az Associated Press jelenti a floridai Nianiból: Bryan a szenátushoz és képviselőházhoz föl-szólítást intézett, tegyen kísérletet arra, hogy a szigorított német buvárhajóharc megszüntetésének ügyében nem lehetne-e a Bryan-féle béketervezetet megkísérteni, mely szerint nemzetközi bíróság elé vigyék a kérdést megvizsgálás céljából. Bryan kéri a kongresszust, hogy népszavazást rendeljen el a nép kívánságának megnyilatkozására, az esetben, ha a kongresszus arra a következtetésre jut, hogy csak háborúval lehet megmenteni a nemzeti becsületet.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti a következő összefoglaló haretéri jelentést: Arrasnál a látási viszonyok és záporosó megátolták a haretéri tevékenységet. Arrasnál és az

Aisne között a harc szokatlan módon folyt, nagyobb ütközetek csupán Croaillesnél voltak. Chavillynél és a Sommetól kétoldalt Soisson-tól északra voltak angol és francia előretörések amelyeket véresen visszavertünk. Különösen nagyok voltak ellenség veszteségei az erdő elleni támadásoknál, amelyeket a franciák súlyos helyzetben folytattak. Itt panaszkodtak is a németek pusztításai miatt. Egyébként az elmúlt hónapban, dacára az entente ama állításának, hogy a németektől állítólag kikényszerítettek hadműveleteket, mégis míg mi 2900 foglyot ejtettünk és 59 géptegyvert zsákmányoltunk, az angolok és franciák 1400 német foglyról és 39 géptegyverről tesznek említést. Az összes arcvonalakon a németek és szövetségeseik a múlt hónapban 6900 foglyot ejtettek és 184 géptegyvert, valamint 60 aknavetőt zsákmányoltak. A Champagne területén a harcokat a franciák új, nagy, elszánt támadásai alkották, amelyek a németeknek a rohamcsapatokra irányított pusztító tüzelésük megsemmisített egy pontot, kivéve, ahol a francia támadásokat kézigránáttal vertük vissza.

London. A Times jelenti Newyorkból: A dán Antillákon tegnap kitűzték az amerikai lobogót.

közelebb nyilvánosságra hozza a rendezőség. Ugyanekkor megkezdik a jegyek árusítását. Az asztaltársaság elnöksége ezután is felhívja az áldozatkész hazatias közönséget, hogy az elküldött szöveget váltsák ki. Az ország több előkelőségétől kapott már megbízást az asztaltársaság a plakettek elhelyezésére. Jegyek holnaptól kezdve új Klein Mornál kaphatók 3., 2 l korona árban.

— Halálozás. Tihanyi Verner Jenő fővárosi tanító a Világ belső munkatársa vasárnap yaratlanul elhunyt. A jeles tanügyi íróban Verner Sándor aradi községi tanító fivérét gyászolja.

— Köszönetnyilvánítás. Blédy Boldizsárné Bayer Gyorgyné ravatalára szánt koszorúmegváltásként 20 koronát küldött a Polgári Jótékony Nőegyletnek, mely összeget halásan nyugtáz az elnökség.

— A sörkedvelő közönség b. figyelmét felhívjuk Oppenheimer és Schwartz lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

— Legújabb divatlapok kaphatók „Minerva” könyvkereskedésben. 1819

— Irasmunkák, sokszorosítások. Állandó gyors- és gépiró iskola. Internacionális javító műhely: Ziffer és Hollós írógépvállalatánál a főpostával szemben. 773

— Kerpel kölcsönkönyvtár új könyv- és zenepótljegyzékei megjelentek. 901

— Olvasóink figyelmét különösen felhívjuk Szántó és Társa bankház (Budapest, IV., Aranykéz-u. 3.) lapunk mai számában található mellékletére. Ritka és egyedül álló eset, hogy egy osztályosorsjáték üzlet abban a helyzetben legyen, hogy állandóan számtalan és nagy főnyereményeket fizethet ki, úgy, mint Szántó és Társa bankház. Nem akarjuk elmulasztani, hogy e ritka körülményt olvasóink előtt külön ki ne emeljük. 7141

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Április 30-ig adhatók be az adó-vallomások.

(Előadás a kamarában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —
A legaktuálisabb kérdés, az új adótörvények körül folyt tegnap délelőtti renki-váltott és tanulságos vita az aradi Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében. A Gyáriparosok Országos Szövetsége ugyan is tegnap rendezte évi közgyűlését és ennek keretében Mátyás Jenő a Gyosz. titkára ismertető előadást tar-

tott az új adótörvényekről. Az előadás rendkívül nagy közönséget vonzott, úgy, hogy sokan ki is szorultak a teremből.

A közgyűlést Fabry Sándor dr. a Gyosz. aradi fiókjának elnöke nyitotta meg tartalmas beszédében. Azzal az örömdetes kijelentéssel kezdte, hogy a pénzügyminiszternek az adójavaslatok benyújtására vonatkozó rendelete a mai napon megjelent és esszorint április 30-ig lehet benyújtani az adóvallomásokat. Rámutszott az elnök arra, hogy az eddig fizetett hadiadókat hadijótékonycélokra fordította az állam, tehát mindenki örömmel adta oda jövedelmének egy részét, most már azonban nem csupán hadijótékonycélokot szolgálnak az új adók. Az adózásban megnyilvánuló anyagi hozzájárulás révén az itthon dolgozó társadalmi rétegek szorosan bekapcsolódnak a hadviselésbe és mondhatnók, hogy olyan szolgálataikat teljesítenek, mint a fronton levők. Kiveszi részét a háborúból a gyáros, aki municiót, felszerelési cikkeket, a kereskedő, az iparos, a ki a hadsereg egyéb szükségleteinek fedezésére alkalmas eszközöket szállít, a gazda aki gabonát ad, a nagytőkés, aki hadikölcsönt jegyez. Az adózó közönség azonban most már a súlyos új terhekkel szemben védekezni is igyekszik és az eljáró hatóságok esetleges tévedései ellen meg akarja óvni jogait. E jogok megóvása céljából szükséges, hogy az új adókat mindenki behatóan megismerje. E célt szolgálja az az előadás, amelyet a Gyosz. az aradi kereskedelmi és iparkamarával együtt rendez és amely iránt igazán örömdetes nagy érdeklődés nyilvánult meg. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Mátyás Jenő előadást tartott, amelyet a harmadosztályú kereseti adó ismertetésével kezdett meg. A törvény kimondja, hogy a jövedelmi adó kivételével alkalmazásával szerzett adatokat a pénzügyigazgatóság nem használhatja fel a harmadosztályú kereseti adó megállapításánál.

Adler Andor aggodalmának adott kifejezést, hogy az eljáró pénzügyigazgatósági közege nem fogja tudni megállani, hogy a jövedelmi adó kivételénél szerzett adatokat fel ne használja a harmadosztályú kereseti adónál. Embey Iván pénzügyigazgató azt válaszolta erre, hogy a pénzügyminiszter a parlamentben kijelentette, hogy ezt nyomatékosan megtiltja közösgemnek és ha mégis lesz olyan talbuzgó pénzügyi tisztviselő, aki e rendelkezés ellen vét, a pénzügyminiszter megfelelő módon jár el ellene. E tekintetben tehát megnyugthatja az aggodalmaskodókat.

Mután az előadó sorra vette a jövedelmi,

a vagyon és a hadinyereségadót és mindegyiket behatóan, szakszerűen, világosan ismertette meg és a hozzá intézett kérdésekre precíz válaszokat adott. Arra a kérdésre, hogy köteles-e vallomást tenni az is, akinek saját számitás szerint a levonások után nincs 10.000 korona jövedelme, illetve a hadinyereség összegéből származó 13.000 korona jövedelme, vagy 50.000 koronát meghaladó vagyona, a jelenlevő Kuzmann Döme pénzügyi titkár, az adóügyek referense, kejelentette, hogy az ilyen adózók is kötelesek vallomást tenni, mert azt, hogy mi fog levonni, majd az illetékes adófelszólamlási bizottság dönti el. Mivel senki sem lehet bíró a saját ügyében, célszerű, hogy kétségek esetén a polgárok vallomást tegyenek.

A közel 2 óra hosszáig tartó előadás után báró Neuman Adolf, a Gyáriparosok Országos Szövetsége aradi fiókjának társelnöke megköszönte Mátyás Jenő közreműködését.

A hivatalos lap vasárnapi számában megjelent pénzügyminiszteri rendelet kimondja, hogy tolvó évi április 30-ig beadottadó vallomas kellő időben beadottnak tekintendő. Azok a beadványok, amelyekkel egyes felek a vallomásoknak legfeljebb tolvó évi április hó végéig való benyújthatására halasztást kérnek, a jelen rendelettel elintéztettek tekintendők.

— A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank tegnap tartotta Madarassy-Beck Miksa báró elnöklésével 47-ik évi rendes közgyűlését. Még a napirend előtt az elnök előterjesztésére jegyzőkönyvben örökítette meg a közgyűlés elhunyt alelnökének, Lohnstein Lajos Agostnak emlékezetét. A napirend során előterjesztették az igazgatóság jelentését, mely részletesen beszámol az intézet múlt évi munkásságáról. A jelentés megállapítja, hogy a háborús viszonyok a múlt esztendőben is rányomták bélyegüket a bank számadásaira: a bank kezelésére bizott idegen tőkek növekedése, ennek megfelelő forgalom emelkedés és a haszon növekedése járt ennek nyomában. Megemlékezik a jelentés az intézetnek decemberben teljes sikerrel végrehajtott tőkcemeléséről, az egyes üzletágak nagyarányú fejlődéséről és a bank múlt évi nagyjobbzású pénzműveleteiről. A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette és a nyereség felosztására vonatkozólag elhatározta, hogy az alapszabályszerű levonások után a tartalékalapot 400.000 koronával, a nyugdíjalapot 250.000 koronával, az alkalmazottak segítőalapját 20.000 koronával dotálják, a részvényesokvények 30 koronával (7%, százalék) április 2-től kezdve leendő beváltására 3 millió 750.000 koronát fordítanak, a fennmaradó 1.818.152,28 koronát pedig az 1917. üzletévre vitte át. Az igazgatóság új tagjai lettek: Freund István dr., Krausz Maximilian (Wien), Lévai Adolf és Wahl Oszkár lovag. Vegül Kovess Béla dr. részvényes szólaít fel, köszönetét és elismerését fejezve ki az intézet vezetésének és a tisztikarnak.

— A Magyar Jelzáloghitelbank szombaton tartotta meg Khuen-Hédervary Karoly gróf elnöklésével negyvennyolcadik rendes évi közgyűlését. Az előterjesztett évi jelentést, melynek lényegesebb adatait már a zárszámadások kapcsán ismertettük, a közgyűlés egyhangulag elfogadta és magáévá tette a nyereség felosztására vonatkozó azt az indítványt is, mely szerint a részvény-szeivényt 32 koronával váltják be április 2-ától kezdve s a még rendelkezésre álló 1.458.762 koronából 100.000 koronát a nyugdíjalapra, 125.000 koronát az intézeti tisztviselők és szolgák rendkívüli jutalmazására fordítanak, 1.233.762 koronát pedig az új üzletév számlájára visznek át. Nemesov Mihály részvényes nagy elismeréssel emlékezett meg az intézet igazgatóságának elmúlt évi munkásságáról és kifejezést adott az összes részvényesek köszönetének. Khuen-Hédervary Karoly gróf és Madarassy-Beck Gyula báró felszólalásai után a közgyűlés véget ért. — Itt említjük meg, az intézet igazgatósága a közgyűlés után tartott ülésében Neumann Miksa dr. igazgatónak az ügyvezető-igazgatói címet adományozta, továbbá Kaldrovits Géza dr. és Schön Lipót igazgató-helyetteseket igazgatókká, Adler Mihály dr. igazgató-helyettesét főügyészé, Ferenczi Lajos dr. cégvezető titkárt igazgató-helyettesé, Szabó Kálmán főpénztárnok-

Hölgyközönség

szíves figyelmébe ajánlom

tavaszi kosztümszövet és selyem raktáramat.
Varga Kálmán női szabó, Deák Ferenc-u. 39., I. em.

helyettes, Herendi Artur osztályfőnököt, Gárdonyi Henrik első levelezőt, Miklós Tibor osztályfőnököt és Elek Kálmán dr. titkárt, cégvezetőkké, Häutler Géza dr. intézeti titkárt első titkárrá nevezte ki.

MOZGOKEP SZÍNHÁZ.

*** A névtelen ember.** (Alvin Neuss detektív-sorozat az Urániában.) Egy minden ízében vérbeli detektív filmet, olyant, a melyben a szerző közreműködésével adja meg a lüktető erőt, és életet, hoz ma színre az Uránia. Alvin Neuss felismerte, hogy a kinematographia csodálatos vonzóereje abban a különleges értékben nyilvánkozik meg, mellyel a színpadi technikát felülmulja könnyedsége és mozgékonyasága által. A mai kép is, mely nagy vonatkozásban a „Névtelen asszony” gondolatát dolgozza fel, regényes történet, mely egy hangverseny énekesnőről szól, aki gyilkosság gyanújába keveredik. A sors úgy hozza magával, hogy fia lesz a védője. Csak az ügyvéd esküvőjén derül ki, hogy fia névtelen ember és, hogy édesanyja az egykori védence. Alvin Neuss a címszerepben csodás dolgokat produkál. Beszédessé teszi a fehér vásznat, a látványos mozzanatok keretében kidomborodik a cselekmény egyes részletei és pompás megjátszás által mintegy varázshatással köti le a közönség figyelmét. *Monna Vanna*, mely nagy sikerrel járta be a művelt országok színpadát, festőszépü filmben kerül legközelebb bemutatásra az Urániában.

*** A négy évszak.** (Premier az Apollóban.) Megkapó filmet mutatott be ma este az Apolló-színház. A négy évszak a címe ennek a szívhöz szóló darabnak, amely az emberi élet napsugaras kibontakozásáról s szomorú, tragikus befejezéséről szól. A kép kezdetén tavasz van. A természet és a szerelem ébredése összehozza Volkmann és Hannit. Jön a mosolygó nyár: a fiatal házaspárnak két gyermeke van, a kis Hanni és a kis Hans. Az élet her-
 5

dása: az őszt köszönt be. Hans bent ég egy malomban, Hanni pedig a hegyről a mélységbe zuhan. Az apja elől menekült, nehogy együtt lássa szerelmesével s eközben érte a tragédia. Az apát, az öreg Volkmannt vádolják gyermekének haláláért s mivel védekezni nem tud, a törvényszék 10 évi fegyházra ítéli. Kegyetlen tél borul Volkmann s öreg hitvesének életére. Volkmann ártatlansága később kiderül, de már későn: a fájdalom megöli. E mélabus, poétikus történeten kívül „Nászut hármásban” címmel kacagtató bohózatot mutatott be az Apolló Teddyvel a főszerepben. Kedden még ez az elsőrangú műsor megy. 3

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. április 3-án, vasárnap:
 C) Bérlet. C) Bérlet.
Csárdás királyné.
 Operett.

Kezdetre 7 órakor.

A szerkesztést felel:
Rudnyánszky Endre távollétében:
Staubert József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltéért nem vállalunk felelősséget.)

Van szerencsém a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy

legujabb modelljeimmel megérkeztem.

Szíves látogatást kér:

Steinfeld Ili
 női kalap-szalón Arad,
 Szabadság-tér 18., I. em.

2187

Felhívás.

Felhívom azon **Sipos** nevű aradi urat, aki folyó év január havában tölem Apátfalván egy megánjáró benzín motoros eséplő-garnitúrát vett, hogy 8 nap alatt okvetlen átvegye tölem bevonulásom miatt vagy a foglalóját, vagy a eséplőgarnitúrát. Ellenkező esetben a 8 nap eltelté után, mint meg nem történt dolgot kell tekintenem a vételt.

Szöll Sámuel
 malomtulajdonos

2189

Apátfalva (Csanádmegye.)

Tisztelettel értesítjük a helybeli, valamint a vidéki közönséget, hogy a **Minorita-palotában** 10 év óta fennálló **Weisz Leó** könyv-, papir- és zeneműkereskedést

átvettük

és azt

Oláh Sándor és Tsa

ezelőtt **Weisz Leó** cég alatt fogjuk tovább folytatni. Midőn a tisztelt vevőközönség szíves pártfogását kérjük, biztosítjuk, hogy cégünk beltájának 15 év alatt szerzett tapasztalatait és a szakmában való alapos jártasságát a n. é. vevőközönség javára fogjuk felhasználni. — Magunkat ajánljuk és vagyunk kiváló tisztelettel:

Oláh Sándor és Tsa

2165

1644-917. számhoz.

Szappangyökér eladás.

A lugosi erdőigazgatóság kerületében Delibáti községben készletezett mintegy 864 métermázsza I. oszt. és mintegy 80 métermázsza II. oszt. szappangyökér (*Gypsophila paniculata* L.) zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenyárgyaláson négy eladási csoportban eladatik.

Ajánlatok 1917. évi május hó 10-én délután 3 óráig a kincstári birtokkezelőséghez Delibáton nyújtandók be, hol azok a következő napon délelőtt 8 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

Az eladási feltételek és egyéb adatok a delibáti birtokkezelőségnél szereshetők be.

Lugos, 1917. évi március hó 29-én.

2185

M. kir. erdőigazgatóság.

Arverési hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a vb. Zsilvölgyi Ipar- és Kereskedelmi bank r.-t. petrozsényi cég tulajdonát képező, de a dévai takarékpénztár r.-t.-nél utóbbi követelése biztosítására letétbe helyezett s a Déván Dr. Farkas Béla kir. közjegyző által 1915. évi február hó 5. és a következő napjain fejezt elcsődítáiban 1-5., 7-9., 11-12., 14-18., 21-24., 29-32., 34-36., 38-40., 44., 48-56., 59., 62-68., 71-78., 75-82., 86-89., 92-98., 96-99., 101-102., 104-105., 107-112., 116., 118-121., 123-124., 127-148., 150-168., 165., 167-174., 174-176., 178., 180-181., 183., 186-190., 192-193., 195-196., 199-204., 208-209., 212-214., 216-218., 222., 225., 227-228., 232., 234-235., 237., 239., 241-243., 246-247., 249-250., 252-253., 255-257., 260., 262., 264-266., 268-271., 274-276., 278-280., 284-285., 288-298., 296-297., 299-300., 302., 306., 309-311., 314-315., 317-324., 326-

827. tétel alatt leltározott 80.555 korona értékű váltókövetelés és az ezen váltókövetelésekre vonatkozólag szerzett ingatlanokra bekebelezett zálogjogok egy tételben a csődválasztmányának 1915. évi május hó 26. napján kelt határozata és a csődbíróságnak Cs. 840/121-915. sz. végzése alapján kir. közjegyző közbenötöttével, Déván 1917. évi április hó 14. napján d. u. 4 órakor a Dévai Takarékpénztár r.-t. üzle helyiségében megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni következő feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár 80.555 korona.
2. Árverelni szándékozók az árverés megkezdése előtt kötelesek bánatpénz fejében a kikiáltási árnak 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kir. közjegyző kezébe letétbe helyezni.
3. Az elárverezendő követelések a kikiáltási áron elül is a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.
4. Vevő köteles a vételárát nyomban készpénzben kifizetni, amennyiben ezt nem tenné, vevő bánatpénzének elvesztése mellett az árverés vevő költségére és veszélyére fog folytatattatni.
5. A bánatpénz a vételárba beszámíttatik.
6. Az elárverezett követelésekre vonatkozólag szerzett az ingatlanokra bekebelezett zálogjogok vevő javára leendő átruházásával az erre vonatkozó nyilatkozat kiállításával felmerülő mindennemű költséget, bélyeget és illetéket vevő tartozni viselni.
7. A csődtömeg és a tömeggondnok, valamint a csődválasztmány az elárverezendő követelések és zálogjogok fennállásáért, azok behaj hatóságáért szavatosságot nem vállal.
8. A vételi illetéket vevő köteles hordozni.

Kelt Déván, 1917. évi március hó 25-én.

Dr. László Lázár ügyvéd,
 mint a vb. zsilvölgyi ipar és kereskedelmi bank r.-t. csődtömeggondnoka.

2175

Földbirtokosok és a gazdaközönség figyelmébe!

A világ legjobb patkányirtója

Fried Ignác Arad, Háromveréb-utca 4. szám.

A magyar királyi államvasutak és az arad-esanádi egyesült vasutak patkányirtója.

2188

Levélbeli meghívásra azonnal válaszolok vagy személyesen is megjelenhetek. Vidéki megrendelések postán azonnal elküldetnek.

ECETSÁV

Garantált 60% vegyileg tiszta, étkezési célokra, prima svéd áru 800 grammos üvegekben.

Kávé

konzerv cukorral, mely a legfinomabb szemeskávé legjobb kávépótléktól és tiszta cukorból lesz előállítva, 1 klg. megfelel 60 adag izletes kávénak a 0-2 liter.

Beck Testvérek

Arad, Teleky-utca 20. szám.

Szigorúan rituális

bort és szilvoriუმot

אני רוצה

özy. Krauszmán Sománé

Asztalos Sándor-utca 9. 2199

Női kalap modell ház

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Salacz-utca 4. szám alatti lakásban, régebbi szaktudásom alapján egy minden igénynek megfelelő

női- és gyermek kalap-szalont nyitottam. Alakítások izléseesen készülnek, nagy választék legfinomabb gyászkalapban. Becses partitogást kér: 2101

Schwarz Sámuelné,
Salacz-utca 4. szám, I. em.

Szavatolt, kömentes

MESZ

waggon rakományként és kocsisámra kapható napi árban.

Motorka Romulus

Almásreges.

Ugyanott kapható 1300 hektóliter bor. 2019

Vegyes tűzifa

waggonfételeként, azonnali szállítással kapható

Körösvölgyi 1538

Pálinkaraktárban.

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

Viszketegséget

rúht, sömört legbiztosabban elűzi a **Barna zsír**.
Kis tégely K 1.60, nagy tégely K 3.—, családi adag K 9.—, utasítással rendelhető: Dr. Flesch E. «Koroca» győgytárából, Győr.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtőmet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegeimet, foghúzás teljes érzéstelenítéssel (agyasztás nélkül) Aranyhidas, aranykoronák, mindennemű kaucuk fogazatok, szápadlás sőkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgam, porcelán és cement tömésor (plombák), mérsékelt díj-szabás mellett készítemek. Becses partitogást kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. a. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig. Vidékiek 24 órán belül kitélejtetnek. 401

Alólított uradalomba kerestetik egy

béresgazda és kulcsár

azonnali belépésre.

Kisjenői Főhercegi Uradalom Harzonbérlete R.-T.

Kisjenő, Aradmegye. 2177

Milliók és milliók

nyerhetők.

Csak meg kell kísérelni szerencséjét és nem szabad annak utját aláni.

Cégünk eddig **52 milliót** fizetett ki t. közel **52 milliót** ügyfeleinek.

Egy eredmény, mely megmutatja az utat, hogy hol kell szerencsénket megkísérelni. Valasszon az itt felsorolt szerencseszámokból, rendelje azt nálunk postafordultával meg s Onnek biztosan sikere lesz.

Az I. osztály huzása már április hó 13. és 14-én lesz.

Égész	fél	negyed	nyolcad	sorsjegy ára
12.—	6.—	3.—	1.50	korona.
55225	2186	58342	4355	
64795	18983	71768	23439	
91225	33479	94814	59342	

Gaedicke Bankház

részvénytársaság 7196

Budapest, Kossuth Lajos-u. 11. sz.

Cognac:

Keglevich,
Dékány, Marty,
Adriatica gyártmány,

valamint licőr és rum, palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2058

Weiszberger Sámuel
utódánál

Körösvölgyi Pálinkaraktár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

1 milliót
2 főnyereményben
3 év alatt
fizetett ki a temesvári osztálysorsjegy főelarusító a

Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T.

Váltóüzlet Belváros: Jenő herceg-tér 3/a
Józsefvárosi fiók: Kossuth Lajos-u. 11.
Gyárvárosi fiók:

Fő-utca 23. Városi bérpalota.

Méz pedig:

a 107203. sz. sorsjegy K 600.000,

a 10931. sz. sorsjegy K 400.000,

összesen egy millió.

Uj játék április 13-14. kezdődik.

Ostálysorsjegyek már eredeti a. ban

kaphaók: 1.53

1 egész 1 fél 1 negyed 1 nyolcad

K 12.— K 6.— K 3.— K 1.50

Raffiát pótló

szőlőkötözésre kiválóan alkalmas elsőrendű svéd papírból készült fonalat gyárt a

„HUNGARIA“

aradi pamutárugyár r. t.
Műtázott ajánlatok készjéggel küldönek. 1451

Tokaji borok

aszu és szamorodni

Herceg Windsch-Graetz töltés

Megrendelhetők viszontelarusítók részére

Erényi Tivadar

kereskedelmi ügynökségénél

Arad, Deák Ferenc-utca 39.

Telefon 11—48.

Apró hirdetések.

Levelezés.

Két intelligens fiatal nő, két korrekt uriember tisztességes ismertetést keres. Leveléket „Szóke, Barna” címre, kiadóra jelleve kérünk. 2201

Oktatás.

Keresk. szakoktatás.

4 havi magántanfolyam. Könyvelés. Levelezés. Gyors- és gépirás. Számítás. Díjazás állásbiztosítás. Beiratkozások. Lázár Vilmos-utca 2. 2208

Ellátás.

Zöldé hűvöt tartamára

uri csak az asztalnál 1-2 személy részére ebéd kapható jutányos árban. Cím a kiadóban. 1967

Alkalmazást keres.

Német, gyors- és gépiróné

az esti órákban levelezést vállal szerény díjazás mellett, nyanyant egy nagy szét-szedhető ruhaszekrény eladó. Cím a kiadó-hivatalban. 2193

Deutsches Fräulein

mit Jahresabschluss sucht Stelle zu Kinder. Briefe erbeten unter „2204“ an die Adm. 2204

Intelligens nő,

ki a háztartás minden ágában járatos, házvezetőnek ajánlik magános urhoz, vidékre is. Beírás Matild, Thököly-tér 3. szám. 2107

Magános urhoz

háztvezetőnek ajánlik jobb családból való fiatal asszonyka. Cím: Szabó Manci Szeged, Berzsenyi-u. 8. sz. 2142

Alkalmazást nyer.

Haktárban gyakorlott

kezdő asztalos felvételt, Lengyel Lőrinc, Andrassy-tér 31. 2191

Hollandsaig

fiatal, hadmentes, azonnali belépésre kerestetik. Meer Mór és Fia festőüzletben. 2202

Kereskedelmi ismeretekben jártas perfielt gépiró kisasszonyt keresünk. Cím a kiadóhivatalban. 2190

Fél éven belüli

örök szoptatót dajkát keresek. Jelentkezni Atilla-tér 1. 2196

Gyors és gépirásban,

válamint kereskedelmi, irodai teendőkben gyakorlott alkalmazást keresetük. Cím a kiadóhivatalban. 2203

Ügyes

előrelépésű és közleányok felvételtnek a Hunnia kávécsalonban. 2200

Német kisasszonyt

két leánygyermek mellé, ki a háztartásban is segít, keresek. Német-magyar vagy német-román nyelvismertéssel. Songorához értők előnyben részesülnek. Cím a kiadóhivatalban. 2085

Tanulóleányok felvételtnek

Kertész Katica női divattermben, Petőfi-utca 11. 2117

Egy szobateány

és egy mindenest keresetük. Cím a kiadóhivatalban. 2166

Keresek

4 polgári végzett szépírású fiatalembert vagy két üzleti írásbeli munkára. Cím a kiadóban. 2136

Gyógyászat.

Hehs Vassz chinaborn.

Suverén szer vérszegénység, sápköt, szélütés, a vérszegénységből eredő ideg-sajók, étvágytalanság, gyomorbántalmak, és általában gyengeség ellen. Paratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malarikus fertőzések és minden infektívó fődő meg-betegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ár 3 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Ruh és vizakotegység elleni fehér kendőcs kapható Ferenc-téri Vajdita-gyógyszertárban. Els tégely 1 korona 50 fillér, nagy tégely 3 korona. 6171

Lakást keres.

Bérgáznak butorozott

2-3 szobás gazon lakást fürdőszobával keresek azonnaira. Ajánlatokat „Katonahat” jellegre a kiadóba kérek. 2208

Kiadó lakás.

Kiadó

Andrassy-tér 3. szám alatt egy üzlethelyiség. Bővebbet Neuman Testvérek városi irodájában. 2198

Kiadó

Andrassy-tér 3. szám alatt egy 8 szobás utcai lakás. Bővebbet Neuman Testvérek városi irodájában. 2194

Ingatlan.

Nagy ur magánháza,

mely áll 5 utcal, 1 udvari és előszobából, fürdőszoba, villanyvilágítás, modern berendezéssel és a szükséges melléképítményből, parkirozott udvarral, a belvárosban eladó. Bővebbet Nagy Sándor-utca 7/a. szám. 2044

Egy földművelés háza

szabad kőből eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2198

Gyerekek

4 pinetéri megálló közvetlen közelében egy új lakás, 4 szoba, tágas melléképítményekkel azonnaira eladó kiadó. Bővebbet Pásztolepen. 2196

Eladó

Munkácsy Mihály-utca 4. sz. háza, urilakás, szép udvar, kocsiszin és négy lóra istállóval. Bővebbet Porczán Lajosnál, Boczkó-utca 7. 2210

Egy emeletes bérház

teljesen jókarban tartott 10 lakással eladó. Szél-utca 2b. 1425

Üzletek.

Üzlethelyiség kiadó

Szabadság-tér 6-8. szám. Bővebbet Hammer Vilmos villanyműszerésznél. 1028

Vétel és eladás.

Legmodernebb,

nagy szabású teljes üzletoberendezés, Nationalpénztár, felvonólift, tükrök és galériákkal, divatruha és rőfős üzletnek alkalmas, jutányosan, sürgősen eladó. Bővebbet Bagel, Szeged, Arany János-utca. Telefon 1529. 2197

Ajánlat

viszonteladónak szilvaízet, diót, fahéjat egészret, teát és különféle testeket, igen olcsó árban. Blauer, Florián-u. 11. 2200

Ügyszerű művelők

viszonteladók részére is kaphatók Deák Béla könyv-, papír- és zeneműkereskedésében, Forray-utca, Telefon 902. 871

„Ford autót”

kifogástalan állapotban, keresek megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 2085

Tekovány

jókarban, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2091

Olcsó tülka.

Tis wágon prima, szanas, vastag dorongja, erősben felővezve és tizenöt wágon lábon álló búkkfa, két évi írtási joggal, összesen hater koronáért eladó, vasúti állomástól 6 y kilométer távolságban, kavicsos úton szállítható. Cím a kiadóhivatalban. 1986

Keresték megvételre

teraszhoz való 3 méter magas, dupla, külső és belső üveges ajtót és 2 m. magas dupla ablakot, vasráccsal, 3 drb. 23 m magas üvegajtót, továbbá egy mázsát és egy kilogramm mérőt. Cím a kiadóhivatalban. 2124

Hissznék étem

megvételre keresetük. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Egy üzlethelyiség eladó. Megtekinthető Andrassy-tér 3. 2209

Búkkfából készült

kapa-, áso- és kaszanyelők, gereblyék prompt szállításra kapható Groszmann Albert cégnél, Nagyikinda. 2123

Különféle.

Elvett

a Bársényi füzettől Petőfi-utca 1. szám és onnan a Minorita-épületig terjedő utvonalon egy pénztárca, pénz és egy arany nyaklánc tartalommal. Becsületes megtaláló jutalomban részesül Bzsebet körút 18/a. I. emelet, Domokos Juliánánál. 2207

Nincs becsin. Használt helyette Trichlorätylen, nem robbanó, meg nem gyújtható, nem bűzös pószere az előbbinek, ennél sokkal hatásosabb, ára 70 fillér. Hehs Vilmos gyógyszerár, Batthyány utca. 1103

Irógépek

új és használt, üzemkellékek, szakszerű javítások, írásmunkák és sokszorosítók, gépirás tanítás Bodnár József Irógép-szaküzletében Sarac-utca 8. Telefon 11-41. szám. 421

A drága vanillia

teljesen pótolja a pompás zamatu Vanillion, egy zacskó ára 14 fillér. Cukraszoknak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Arverési hirdetés.

Közölni teszem, hogy a vb. Zsilvölgyi Ipar- és Kereskedelmi bank r.-t. petrossényi cég csődtömegében Petrossényben 1916. évi január hó 26-án a következő napján felvett csődtömegében 109-120., 128-129., 181-185., 187-145., 147-188., 188-202., 205-361., 303-319., 321-348., 345-355., 357-364., 367-369., 371-378., 381-395. t. a. leltározott 188.048 kor. értékű már peresített váltókövetelések és az ezen váltókövetelésekre vonatkozólag ingatlanokra szerzett zálogjogok és végrehajtási zálogjogok egy tételben a csődválasztmány határozata alapján kir. közzetadó közzétételével, Déván 1917. április hó 14. napján d. u. 4 órakor a dévai takarékpénztár r.-t. üzletügyi-ségében megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni a következő feltételek mellett:

- 1. Kikiáltási ár 128.048 korona, az az egyszázhuszonnyolcezer-hegyennyolc korona.
2. Árverési saadókörök az árverés megkezdése előtt kötelesek bántépnés fejében a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kikiáltott kir. közzetadó kezéhez átérteni helyezni.
3. Az elárverezendő követelések a kikiáltási áron alul is a legtöbbet ígérőknek el fognak adatni.
4. Vevő köteles a vételárát nyomban készpénzben kifizetni, amennyiben ezt nem tenné, vevő bántépnésének elvesztése mellett az árverés a vevő költségére és veszélyére fog tovább folytatni.
5. A bántépnés a vételárba beszámíttatik.
6. Az elárverezett követelésekre vonatkozólag szerzett az ingatlanokra bekebelezett zálog és végrehajtási zálogjogoknak vevő javára leendő áruházaival az erre vonatkozó nyilatkozat kiállításával felmerülő mindenféle költséget, bírágót és illetéket vevő tartozik viselni.
7. A csődtömeg, a csődválasztmány és a tömeggondnok az elárverezendő követelések és zálogjogok fennállásáért s azok behajtás-hatóságáért szavatosságot nem vállalnak.
8. A vételi illetéket vevő köteles hordozni.
Kelt Déván, 1917. évi március hó 26-án.

Dr. László Lázár ügyvéd,

mint a vb. zsilvölgyi ipar és kereskedelmi bank r.-t. csődtömeggondnoka.

2176

OPPENHEIMER és SCHWARTZ a Kőbányai Polgári Serfőzde főraktára Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám működését megkezdette. Sürgönyeim: Polgársör Arad. Telefon: 665. Szállít palack és hordósört és pedig: Kiviteli márciusit Szentistvánt (pilseni módra), Barátmaláta (bajor módra), Duplamarciusit. A világhírű Duplamaláta (Szentistván védjegyű) gyógyszer gyári töltésben állandóan raktáron. Szentistván sör állandó csapolásban kapható Braun Gusztáv Fehér Kereszt! éttermében Duplamaláta sör minden jobb fűszerkereskedésben.